

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐบาลได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 กำหนดนโยบายเร่งด่วน เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาของประเทศชาติที่สำคัญ 3 เรื่อง ได้แก่ ปัญหาความยากจน ปัญหาสุขภาพจิต และปัญหาสุขภาพจิตและปัญหาคอร์รัปชัน ในการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาคือความยากจน มีเป้าหมายที่จะขจัดความยากจนให้หมดสิ้นไปภายในปี พ.ศ. 2551 โดยการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายและขยายโอกาสให้กับประชาชน รัฐบาลดำเนินการแก้ไขปัญหาคือความยากจนในลักษณะนโยบายคู่ขนานที่ให้ความสำคัญกับการกระจายโอกาสและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนในระดับรากหญ้า พร้อมกับสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจภายในประเทศคู่ขนานไปกับความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกอย่างแข็งแกร่งสามารถก้าวสู่เศรษฐกิจใหม่อย่างยั่งยืนและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

(กระทรวงมหาดไทย, 2546:1)

กระทรวงแรงงาน มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2545 ในเรื่องการส่งเสริมให้ประชาชนมีงานทำมีรายได้ การส่งเสริมให้แรงงานมีความมั่นคงในการทำงาน มีสวัสดิการและสภาพแวดล้อม ตลอดจนความปลอดภัยในการทำงานที่ดี โดยกระทรวงแรงงานได้ปฏิบัติภารกิจในอันที่เป็นการเพิ่มและขยายโอกาสการมีงานทำ การเพิ่มคุณภาพภาพชีวิตแก่ผู้ใช้แรงงาน การเพิ่มศักยภาพและพัฒนาฝีมือแรงงาน การพัฒนาระบบประกันสังคมเพื่อผู้ประกันตนรวมทั้งพัฒนาระบบการบริหารแรงงานให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ในปี 2548 กระทรวงแรงงานได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์กระทรวงแรงงาน พ.ศ. 2548 – 2551 ขึ้นโดยมีความสอดคล้องกับแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ นโยบายของรัฐบาล วาระแห่งชาติ หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนไป โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า เป็นองค์กรหลักในการบริหารแรงงานเชิงรุก พัฒนาแรงงานให้มีงานทำ มีศักยภาพ สามารถสนับสนุนขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มีหลักประกัน ความมั่นคงและคุณภาพชีวิตที่ดีในการทำงาน ตลอดจนได้กำหนดยุทธศาสตร์สำคัญในการเสริมสร้างองค์ความรู้และเพิ่มศักยภาพแรงงาน

(กระทรวงแรงงาน, 2548: 1,38-39)

จังหวัดหนองบัวลำภูเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีประชากรที่อยู่ในวัยแรงงานคืออายุ 15 ปีขึ้นไป มีภาวะการว่างงานมากของประเทศ จากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรจังหวัดหนองบัวลำภู ไตรมาสที่ 1 (เดือน มกราคม- มีนาคม 2547) พบว่า จังหวัดหนองบัวลำภูมีประชากรทั้งสิ้น 492,552 คน เป็นผู้อยู่ในวัยกำลังแรงงาน ประมาณ 210,381 คน คิดเป็นร้อยละ 42.7 ในจำนวนนี้มีผู้ว่างงานและพร้อมที่จะทำงานจำนวน 7,888 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7 ของจำนวนประชากร

วัยกำลังแรงงาน(สำนักงานสถิติจังหวัดหนองบัวลำภู,2547) จากจำนวนผู้ว่างงานนี้หน่วยงานที่รับผิดชอบทุกหน่วยงานในจังหวัดต้องรับผิดชอบดำเนินการแก้ไข โดยจังหวัดหนองบัวลำภู ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัดเพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาล และการแก้ไขปัญหาความยากจน คนว่างงานของจังหวัดจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดไว้ 3 ด้าน ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 เคียงคู่ รู้ค่าธรรมชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 2 ชาญฉลาดทำกิน และ ยุทธศาสตร์ที่ 3 ดินแดนสันติสุข (จังหวัดหนองบัวลำภู, 2548)

สำนักงานแรงงานจังหวัดหนองบัวลำภู ในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่ 2 ชาญฉลาดทำกิน และเป็นเจ้าภาพหลัก กลยุทธ์ พัฒนาฝีมือแรงงาน จึงได้จัดทำแผนพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาชาติ ยุทธศาสตร์กระทรวงและยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และ การปฏิบัติตามคำรับรองปฏิบัตินโยบายการ เพื่อเป็นการตอบสนองการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ ดังกล่าว ได้พิจารณาเห็นว่า การเจียรไนพลอย เป็นอาชีพหนึ่งที่มีความต้องการด้านแรงงานจำนวนมาก ประกอบกับในพื้นที่จังหวัดหนองบัวลำภู มีผู้ประกอบการค้าพลอยจำนวนมากหลายรายที่เป็นสาขาของจังหวัดจันทบุรี ที่สามารถรองรับการจ้างงานและส่งเสริมการจ้างงานในพื้นที่และผู้เข้าร่วมโครงการสามารถทำงานในพื้นที่ไม่ต้องอพยพไปหางานทำค้างถิ่น จึงได้จัดทำโครงการฝึกอบรมอาชีพการเจียรไนพลอย ขึ้น บ้านโนนสำราญหมู่ที่ 4 บ้านราษฎร์เกษมศรี หมู่ที่ 7 บ้านนาดี หมู่ที่ 11 ตำบลนาดี อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู เป็นพื้นที่เป้าหมายตามโครงการฝึกอบรมเจียรไนพลอยของจังหวัดที่อีกแห่งหนึ่งจากทั้งหมด 40 แห่ง/รุ่น เนื่องจากที่มีแรงงานว่างงานและไร้ฝีมือเป็นจำนวนมากที่ได้ขอจดทะเบียนแก้ไขปัญหาลังคมและความยากจนเชิงบูรณาการ(ส.ย.)ไว้กับทางอำเภอ

อนึ่ง ผู้ศึกษาได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ประสานการฝึกอบรมและติดตามผลการดำเนินการฝึกอบรมตามคำสั่งจังหวัดหนองบัวลำภูที่ 608/2548 ลงวันที่ 2 พฤษภาคม 2548 จากการลงไปปฏิบัติงานในพื้นที่ฝึกอบรมได้เห็นพัฒนาการกระบวนการฝึกอบรมที่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และจากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นมูลของใจสำคัญให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่ทำการศึกษาคำเนินงานโครงการฝึกอบรมอาชีพการเจียรไนพลอยของกระทรวงแรงงาน กรณีตำบลนาดี อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของแรงงาน และแก้ไขปัญหาลังคมและความยากจนของประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงาน ด้านความเป็นมา กระบวนการบริหาร โครงสร้างการบริหาร และพัฒนาการของโครงการฝึกอบรมอาชีพเจียรไนพลอย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานฝึกอบรมอาชีพการเจียรไนพลอย
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินการ โครงการฝึกอบรมอาชีพการเจียรไนพลอย

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา เน้นการศึกษาการดำเนินงานของโครงการ ด้านประวัติความเป็นมา โครงสร้างการบริหาร กระบวนการฝึกอบรมและพัฒนาการของโครงการฝึกอาชีพเจียรไนพลอย

ขอบเขตด้านพื้นที่ ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาการดำเนินงานโครงการเจียรไนพลอย ในเขตพื้นที่ บ้านโนนสำราญ หมู่ที่ 4 บ้านราษฎร์เกษมศรี หมู่ที่ 7 และบ้านนาดี หมู่ที่ 11 ตำบลนาดี อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู เท่านั้น

ขอบเขตด้านระยะเวลา การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะโครงการเจียรไนพลอย ที่ดำเนินการเฉพาะในปีงบประมาณ 2548 เท่านั้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

โครงการ หมายถึง โครงการฝึกอาชีพเจียรไนพลอยของจังหวัดหนองบัวลำภู ปี 2548 ที่ดำเนินการในพื้นที่ตำบลนาดี อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู

การดำเนินงานโครงการ หมายถึง ความเป็นมาของโครงการ กระบวนการบริหาร โครงสร้างการบริหารและพัฒนาการของโครงการฝึกอาชีพเจียรไนพลอย

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการ หมายถึง กิจกรรมที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ อันได้แก่ การประชาสัมพันธ์ ความสนใจและสมัครของผู้เข้าอบรม ความพร้อมของสถานที่ และเครื่องมืออุปกรณ์การฝึกอบรม ห้วงระยะเวลาที่เหมาะสม ความสามารถของวิทยากร การจัดทำงานให้ทำหลังการจบหลักสูตรการอบรม และการได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่าจากการฝึกอบรม

ผู้เข้ารับการอบรม หมายถึง ผู้เข้ารับการฝึกอาชีพเจียรไนพลอยของตำบลนาดี ที่ลงทะเบียนการแก้ไขปัญหาสังคมและความยากจนเชิงบูรณาการ (ส.ย.)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงผลการดำเนินงานของโครงการเจียรไนพลอย ในด้านประวัติความเป็นมา โครงสร้างการบริหาร กระบวนการฝึกอบรมและพัฒนาการของโครงการ เพื่อ
2. ได้ทราบปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการและปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน
3. กระทรวงแรงงานและจังหวัดหนองบัวลำภู นำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพแรงงานและแก้ไขปัญหาความยากจน

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษา ค้นคว้า เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูล

ประกอบการศึกษา และวิเคราะห์ เกี่ยวกับการดำเนินงาน โครงการฝึกอบรมเชิงบูรณาการของ
กระทรวงแรงงาน กรณี : ตำบลนาดี อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารฝึกอบรม
2. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้
3. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพสตรี
4. แนวคิดเกี่ยวกับการเชิงบูรณาการของหน่วยงาน
5. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการฝึกอบรม

1. ความหมาย การฝึกอบรม

ร.ศ.นิศย์ สัมมาพันธ์ (อ้างใน กองฝึกอบรม กรมการพัฒนาชุมชน 2546 : 1) ได้ให้ความหมาย
การฝึกอบรมว่า การฝึกอบรม มีลักษณะเป็น โครงการลงทุนชนิดหนึ่ง เรียกว่า การลงทุนในการพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์ (Investment in Human Resource Development) โดยมีวัตถุประสงค์ในการ
เปลี่ยนแปลง 3 ประการ คือ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Attitude) และทักษะและความชำนาญ
(Skill) อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง “พฤติกรรม” ในการปฏิบัติงานของพนักงานหรือเจ้าหน้าที่แต่
ละระดับให้เหมาะสม และบรรลุเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น และ
ที่สำคัญจำเป็นอย่างยิ่ง คือ จะต้องมีการฝึกอบรมให้เหมาะสม เป็นการจัดให้มีโครงการฝึกอบรมตาม
ความจำเป็น มีใช้ตามต้องการ

2. การบริหารโครงการฝึกอบรม

คณีย์ เทียนพูน (2541 : 81,87) ได้ให้ความหมายของการบริหารโครงการฝึกอบรมไว้ดังนี้
การบริหารโครงการฝึกอบรม หรือการบริหารงานฝึกอบรมหรือการบริหารหลักสูตรฝึกอบรม
ซึ่งนักฝึกอบรมมักจะเรียกกันว่า “Implement” ปกติจะมีอยู่ 3 ระยะด้วยกันคือ 1) ระยะก่อนจัดอบรม
หรือการวางแผนจัดหลักสูตรฝึกอบรม 2) ระยะดำเนินการฝึกอบรมหรือนำหลักสูตรไปจัดจริง ๆ
3) ระยะสิ้นสุดการฝึกอบรม คือ เสร็จสิ้นกระบวนการฝึกอบรมแล้ว

การบริหารงานฝึกอบรม ในกระบวนการครั้งนี้ อาจมองเป็น 3 ระยะ คือ

- ก่อนการฝึกอบรม คือ การเตรียมการทุกอย่างตามที่กล่าวมาในข้อ (1) และการเขียน
โครงการเพื่อขออนุมัติหลักสูตรและงบประมาณหลักสูตร
- ขณะดำเนินการฝึกอบรม คือ เป็นการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวกับสถานที่จัดฝึกอบรม
วิทยากร ผู้เข้าอบรม ซึ่งรวมถึง การอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ที่พัก รถรับส่งวิทยากร – ผู้เข้า
อบรม ฯลฯ
- สิ้นสุดการฝึกอบรมก็คือ ส่งผู้เข้าอบรมกลับเข้าทำงาน ซึ่งเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมจะต้องสรุป

งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานทั้งหมด สรุปรายงานผลการดำเนินหลักสูตรฝึกอบรม พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ

ยังมีประเด็นที่สำคัญและถามกันมากก็คือ การประสานงานเพื่อให้หลักสูตรประสบความสำเร็จ โดยในการบริหารงานฝึกอบรมจะมีการประสานงานหลายระดับ เช่น

- ผู้บริหารระดับสูง ในเรื่องของการอนุมัติหลักสูตร การทบทวนความจำเป็นในการฝึกอบรม การเบิกจ่าย – ชิมเงินทดลอง การกำหนดผู้เป็นประธานเปิด – เปิดการอบรม ซึ่งเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม ต้องมีความสามารถในการเขียนบันทึก การติดต่อกับเลขานุการของผู้บริหารในการติดตามงาน
 - ผู้บังคับบัญชาของผู้เข้าอบรม ในการทราบถึงการพิจารณาว่าให้ใครเข้ารับการอบรม หลายบริษัทจึงใช้วิธีส่งหลักสูตรไปให้สังกัดก่อนแล้วสมัครเข้ารับการอบรมแทนที่จะกำหนดไปเลย
 - หน่วยงานด้านอาคารสถานที่ ยานพาหนะที่จะต้องร่วมรับผิดชอบในการเตรียมสถานที่รองรับส่ง และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ หากจัดที่โรงแรมก็ต้องทำรายละเอียดที่ต้องการให้กับฝ่ายขาย (ผู้ติดต่อ) เพื่อบอกสิ่งที่ต้องการและผู้ประสานงานตัวจริงที่จะรับผิดชอบในวันจัดอบรม (จะสบายเรื่องสถานที่ แต่ยุ่งยากเรื่องประสานงาน)
 - ด้านงานเอกสาร – เครื่องใช้ในการฝึกอบรม ซึ่งมักจะอยู่ที่หน่วยงานฝึกอบรมหรือไม่ก็เบิกจากฝ่ายธุรการ
 - วิทยากรในการขึ้นชั้นวันที่ สถานที่ เนื้อหาวิชา ค่าตอบแทนการเดินทาง (ที่พัก – อาหาร) วัสดุอุปกรณ์ที่ต้องการในการฝึกอบรม ซึ่งวิทยากรแต่ละท่านก็ต่างสไตล์ต่างรูปแบบต้องจดจำกันเอง
- ดังนั้นในเรื่องการบริหารงานฝึกอบรม จะทำให้ดีที่สุดก็คือ มีแบบฟอร์มตรวจสอบการบริหารงานฝึกอบรม หรือ Check List ว่าจะต้องทำอะไรบ้างทั้ง 3 ระยะ คือ (1) ก่อนเริ่มการฝึกอบรม (2) ระหว่างดำเนินงานฝึกอบรม และ (3) สิ้นสุดการฝึกอบรมซึ่งจะทำให้ไม่มีสิ่งขาดตกบกพร่อง และเกิดข้อผิดพลาดได้

แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้

ทิตนา แจมมณีและคณะ (2545) ได้ให้ความหมายของกระบวนการเรียนรู้ว่า

กระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนหรือการใช้วิธีการต่างๆ ที่ช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้

เสรี พงพิศ และ วิชิตนันท์สวัสดิ์ (2545) ได้กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ความหมายกระบวนการเรียนรู้ คือ การทำแผนแม่บทชุมชนซึ่งชุมชนเป็นผู้ดำเนินการเองทุกขั้นตอน โดยที่พี่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำ แต่ผู้กระทำวิจัยหลักคือ ชาวบ้านทุกหมู่บ้านในชุมชนท้องถิ่นที่ชุมชนเลือกเป็นตัวแทนจำนวน 4 – 5 คน ไปเรียนรู้ร่วมกับตัวแทนจากหมู่บ้านอื่นๆ เดือนละครั้ง แล้วกลับไปดำเนินการวิจัยในชุมชนของตนเองจนได้ “ข้อมูล” ที่นำมา

วิเคราะห์และเป็นรากฐานในการวางแผนแม่บทการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในชุมชนและท้องถิ่นของตนเอง

2. กระบวนการเรียนรู้ ถือว่าเป็นผลจากการเชื่อมโยงคน ความรู้ และทรัพยากรเข้าด้วยกัน เป็น การเรียนจากการปฏิบัติ สรุปประสบการณ์ที่ได้รับเป็นความรู้ชุดใหม่ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาชีวิต

3. วิธีการเรียนรู้ของชุมชน หมายถึง การจัดระบบหรือการจัดการของชุมชนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ภายใต้ปรัชญา และกระบวนการที่กำหนดขึ้น

การเรียนรู้ในกระบวนการประชาธิปไตยคือการเรียนรู้ที่เน้นให้คนที่เข้าร่วมกระบวนการรู้จักคน และรู้จักโลกการรู้จักตนเองและรู้จักโลกต้องการข้อมูลความรู้ที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ชุมชนและเงื่อนไข ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง หรือมีอิทธิพลต่อชีวิตและชุมชนของตนเอง

4. ลักษณะกระบวนการเรียนรู้

- การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญา หรือกระบวนการทางสมอง
- กระบวนการเรียนรู้เป็นงานเฉพาะคนหรือประสบการณ์ส่วนตัว
- การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคม
- การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้น ได้ทั้งจากการคิดและการกระทำรวมทั้งการ แก้ไขปัญหาและการศึกษาวิจัยต่างๆ
- การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ตื่นตัวและสนุก
- การเรียนรู้อาศัยสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม
- การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้น ได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่
- การเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลง
- การเรียนรู้เป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต

การจัดกระบวนการเรียนรู้ (Learning process) สามารถทำได้หลายวิธีดังต่อไปนี้

1. จัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ของหมู่บ้านเพื่อทำความเข้าใจและเรียนรู้ร่วมกันใน ประเด็นต่างๆ

2. จัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์หรือจัดทัศนศึกษาดูงานระหว่างกลุ่มองค์กรต่างๆ ภายในชุมชนและระหว่างชุมชน

3. ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะเฉพาะด้านต่างๆ

4. ลงมือปฏิบัติจริง

5. ถอดประสบการณ์และสรุปบทเรียนที่จะนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการทำงาน ที่ เหมาะสม

ปาริชาติ วลัยเสถียรและคณะ (2546 : 260,277-283) ได้สรุปความสำคัญของการ เรียนรู้ และยุทธศาสตร์ในการเสริมการเรียนรู้ไว้ดังนี้

ความสำคัญของการเรียนรู้ 3 ประเด็นใหญ่ คือ

1. ด้านการเรียนรู้ การเรียนรู้ควรมีลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยมีการ

- 1.1 การเรียนรู้เพื่อทำ
- 1.2 การเรียนรู้เพื่อเป็น
- 1.3 การเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกัน

โดยผู้เรียนควรมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

- 1) เรียนรู้เพื่อตัวเอง
- 2) เรียนรู้เพื่อสิ่งนอกตัวที่สัมพันธ์กับตัวเองทั้งใกล้และไกล
- 3) เรียนรู้เพื่อปฏิสัมพันธ์กับสิ่งนอกตัว

2. ด้านการปฏิบัติ เมื่อมีการเรียนรู้แล้วเกิดความรู้แก่ผู้เรียน โดยนำความรู้มาสืบทอดปฏิบัติผ่านช่องทางต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นพิธีกรรม ประเพณี ค่านิยม ค่านุศล วัฒนธรรมท้องถิ่น วิถีชีวิต มีการเรียนรู้ และการปฏิบัติเป็นเนื้อเดียวกัน และมีกระบวนการแลกเปลี่ยนกับผู้อื่นที่มีมุมมองแตกต่างกันออกไป

3. การนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง กระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง และค่อนข้างถาวรในเรื่องของความรู้ ทักษะ และทักษะ

ยุทธศาสตร์ในการเสริมสร้างการเรียนรู้ มี 3 ยุทธศาสตร์สำคัญ ดังนี้

1. การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้ที่มีประสิทธิผลในการพัฒนา คือ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานจริง ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายโดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายมีการเรียนรู้ร่วมกัน ไม่แยกการเรียนรู้ออกจากชีวิตจริง การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ได้แก่

1) ความรู้และความจริงเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ โลกถูกค้นพบใหม่เสมอๆ ความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ในสังคมเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาทุกคนต้องเรียนรู้วิธีที่จะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

2) การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมช่วยเตรียมสมาชิกของชุมชนให้พร้อมที่จะเผชิญกับชีวิตจริง เพราะลักษณะของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ได้ลงมือปฏิบัติ ได้ทำกิจกรรมกลุ่ม ได้ฝึกฝนทักษะการเรียนรู้ ทักษะการบริหารจัดการ การเป็นผู้นำ ผู้ตาม และที่สำคัญเป็นการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับชีวิตจริงมากที่สุดวิธีหนึ่ง

3) การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี ฝึกฝนความเป็นประชาธิปไตย ฝึกการช่วยเหลือเกื้อกูล และการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขให้แก่ชุมชน

4) การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมช่วยลดความสัมพันธ์เชิงอำนาจทุกคนได้รับการยอมรับได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เกิดความสุขในการอยู่ร่วมกัน

เพราะฉะนั้น จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจะช่วยให้สมาชิกได้รับประสบการณ์ที่สำคัญกับชีวิต ได้รับการฝึกฝนทักษะการแสวงหาความรู้ทักษะการบันทึกความรู้ ทักษะการคิด ทักษะการจัดการกับความรู้ ทักษะการแสดงออก ทักษะการสร้างความรู้ใหม่ และทักษะการทำงานกลุ่ม สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้สมาชิกได้รับการพัฒนาไปสู่การเป็นคนเก่ง คิและมีความสุข

2. การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ การสร้างการเรียนรู้ให้แก่ชุมชนให้เกิดปัญหาเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุดของสังคมทั้งหมดร่วมกัน ความเข้มแข็งทางปัญญากิจจากลักษณะ 5 ประการคือ

- 1) สติปัญญาของทั้งหมด
- 2) โครงสร้างของสมอง
- 3) กระบวนการเรียนรู้ที่สร้างความเข้มแข็งทางปัญญา
- 4) การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
- 5) ความสามารถในการสร้างความรู้ใหม่

3. การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชน

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ วิธีที่เหมาะสมกับการเสริมสร้างชีวิตสาธารณะของชุมชน คือการแสวงหาวิธีต่างๆ ที่กระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนนั้น โดยปกติมักเกิดจากการดำเนินกิจการเฉพาะบางประการ อาทิ กิจกรรมการกำหนดปัญหาอย่างมีส่วนร่วม (Naming Problems) และการกำหนดกรอบแนวทางการแก้ปัญหาสาธารณะ (Framing Issue for the Publics) กิจกรรมเพื่อค้นหาแนวทางการดำเนินกิจกรรมสาธารณะเป็นต้น การค้นหากิจกรรมที่เกิดโอกาสให้ความสัมพันธ์ของผู้คนกลายมาเป็นความสัมพันธ์เชิงสาธารณะจึงค่อนข้างมีความสำคัญ โดยเฉพาะความสัมพันธ์ที่เปิดโอกาสให้คนที่ค่อนข้างแปลกหน้าได้มาพบปะและแก้ไขปัญหาร่วมกัน สิ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่ง คือ กิจกรรมต่างๆ ที่กระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนมักจะเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์เชิงสาธารณะ (Public Relationships)

สรุป กระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน ของกิจกรรมบางประการที่ช่วยกระตุ้นให้บุคคลหรือชุมชนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการเรียนรู้เพื่อทำ เพื่อเป็นและเพื่ออยู่ร่วมกัน โดยอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้เรียน และยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อาทิ กิจกรรม การกำหนดปัญหาอย่างมีส่วนร่วม การกำหนดกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกันและการค้นหาแนวทางการดำเนินกิจกรรมสาธารณะ เป็นต้น การจัดกระบวนการเรียนรู้สามารถทำได้ หลายวิธีการ เช่น การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ของชุมชน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การฝึกอบรม การลงมือปฏิบัติจริง ตลอดจนการถอดประสบการณ์และสรุปบทเรียนร่วมกัน

แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพ

กรมการพัฒนาชุมชน (2543 : 22-27) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีการเลือกอาชีพเน้นกระบวนการเลือกอาชีพและองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ และมีแนวคิดว่า ถ้าบุคคลสามารถเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม บุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จก้าวหน้าในอาชีพนั้นได้ แต่ถ้าเลือกอาชีพไม่เหมาะสมจะไม่สามารถสนองความต้องการของตนเองได้อย่างเต็มที่และมีแนวโน้มที่จะประสบความล้มเหลว ในทางจิตวิทยา มีทฤษฎีที่ช่วยอธิบายถึงการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับบุคคลไว้หลายทฤษฎี แต่ในที่นี้ ขอกกล่าวถึงเพียงทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล (Trait and Factor Theory) ทฤษฎีเลือกอาชีพนี้มีหลักการว่า บุคคลใช้วิจารณญาณตัดสินใจเลือกอาชีพโดยอาศัยหลักการวิเคราะห์ตนเองและวิเคราะห์อาชีพประกอบกัน ทฤษฎีนี้มีรากฐานมาจากจิตวิทยาความแตกต่างระหว่างบุคคล (Psychology of Individual – Differences) และจิตวิทยาประยุกต์ (Applied Psychology) โดยมีหลักการว่า บุคคลประกอบด้วยลักษณะหลายประการ เช่น ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ บุคลิกลักษณะ เป็นต้นว่า เป็นคนชอบเก็บตัว แสวงตัว ใจเย็นหรือใจร้อน ซึ่งสำรวจและวัดได้ด้วยแบบทดสอบทางจิตวิทยาหรือแบบสำรวจ ตลอดจนใช้การสังเกตหรือการสัมภาษณ์ นอกจากนี้ทฤษฎีนี้ยังเห็นว่า บุคคลเลือกอาชีพโดยพิจารณาลักษณะของอาชีพประกอบการพิจารณาตนเองเป็นต้นว่า พิจารณาลักษณะอาชีพความต้องการของตลาดแรงงาน เวลา และทุนทรัพย์ที่ใช้ในการเตรียมตัวประกอบอาชีพ ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า การเลือกอาชีพของบุคคลไม่ใช่การลองผิด ลองถูก แต่ต้องใช้ความคิดพิเคราะห์วิเคราะห์เป็นอย่างดี

ทฤษฎีนี้มีหลักการเหมือนหลักการเลือกอาชีพของ Frank Parson ดังนี้

1. การวิเคราะห์ตนเอง โดยบุคคลจะวิเคราะห์คุณสมบัติต่างๆ และองค์ประกอบของตนเอง เป็นต้นว่า ความสามารถ ความสนใจ ความถนัด บุคลิกภาพ ฐานะทางเศรษฐกิจ สภาพการณ์ต่างๆ ในครอบครัว
2. การวิเคราะห์อาชีพ โดยบุคคลจะแสวงหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพ เป็นต้นว่า ความรู้เกี่ยวกับลักษณะของอาชีพ ความต้องการของตลาดแรงงานเกี่ยวกับอาชีพต่างๆ เวลา และทุนทรัพย์ที่ใช้ในการเตรียมตัวประกอบอาชีพ รายได้ ความมั่นคง และโอกาสก้าวหน้าในอาชีพ
3. การใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยอาศัยหลักการวิเคราะห์อาชีพประกอบกัน จากทฤษฎีที่กล่าวถึงข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่า ก่อนที่บุคคลหนึ่งจะเลือกประกอบอาชีพใดนั้น บุคคลนั้นมักจะต้องวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายนอกเพื่อที่จะนำมาเป็นแนวทางในการพิจารณาตัดสินใจเลือกอาชีพของตนเอง และบุคคลมักจะเลือกประกอบอาชีพที่คาดว่าจะทำให้ตนได้รับผลตอบแทนในระดับที่ตนเองมีความพึงพอใจสูงสุดเสมอ

แนวทางในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

กิจกรรมเล็กๆ เริ่มต้นด้วยการที่ผู้ดำเนินการหรือช่างฝีมือตัดสินใจว่า เขาต้องการจะผลิต หรือเสนอบริการอะไร แนวคิดในการผลิตสินค้าหรือเสนอบริการอะไรเหล่านี้มักจะเป็นผลมาจากสิ่งต่อไปนี้

1. ความคุ้นเคย เช่น คนอื่นกำลังทำอยู่
2. ความคิดว่า ชุมชนมีความต้องการสินค้าหรือบริการ
3. ทักษะที่ตนมีอยู่
4. สามารถเริ่มกิจการได้ง่าย เช่น ขายผักหรืองานฝีมือ
5. คำแนะนำของคนอื่น

กรมการพัฒนาชุมชน ยังได้เสนอข้อคำนึงในการประกอบอาชีพให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องคำนึงถึง สิ่งต่อไปนี้

1. ทรัพยากร ในท้องถิ่นมีเพียงพอและเหมาะสม
2. ผู้ประกอบอาชีพจะต้องมีความถนัดต่อการประกอบอาชีพนั้นๆ
3. มีความพร้อมด้านตลาดจำหน่ายผลผลิต กล่าวคือ มีตลาดรับซื้อแน่นอนและมีคู่ทางการขยายตัวได้ในอนาคต
4. เป็นอาชีพที่มีแนวโน้มว่าจะมีรายได้มั่นคงถาวร
5. เป็นอาชีพเสริมหรืออาชีพรองที่สามารถพัฒนาให้เป็นอาชีพหลักได้
6. อาชีพที่ดำเนินการควรเป็นอาชีพทางราชการสนับสนุน

สรุป หลักการและเหตุผลในการพิจารณาเลือกอาชีพของบุคคล โดยส่วนใหญ่แล้วจะเลือกอาชีพหลังจากพิจารณา ใน 2 ประเด็น คือ 1) คุณสมบัติและองค์ประกอบของตนเอง 2) ความรู้และทักษะเกี่ยวกับการจัดการอาชีพ

แนวคิดเกี่ยวกับการเจียระไนพลอยเบื้องต้น

สมาคมผู้ค้าอัญมณีจังหวัดจันทบุรี(2548) ได้สรุปเนื้อหาการเจียระไนพลอยเบื้องต้นไว้ พอเป็นสังเขป ดังนี้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเจียระไนพลอย
 - 1.1 การเตรียมพลอยก่อนการเจียระไน ก่อนการเจียระไนพลอยจะต้องมีวิธีการเตรียมพลอยก่อน(ตัด โกลน บล็อก) ดังนี้
 - การคัดเลือกก้อนพลอยเบื้องต้น
 - วิธีการคูก่อนพลอยก่อนตัด และวิธีการตัดพลอย
 - การ โกลนพลอยเบื้องต้น
 - หลักการ โกลนพลอยเบื้องต้น
 - หลักการบล็อกพลอย
 - การปั่น ไม้ทวนกับแชลส์ค
 - การติดตามและเกาะพลอยกับไม้ทวน
 - การแต่งพลอยเบื้องต้น

- 1.2 ทักษะการเจียรระไนพลอยเนื้ออ่อนเหลี่ยมคอกธรรมดา ด้วยมือจับตุ๊กแก มีขั้นตอนปฏิบัติ ดังนี้
- ขั้นตอนที่ 1 การตัดเหลี่ยมด้านหน้าและก้นพลอย
- ขั้นตอนที่ 2 การเจียรระไนพลอยเหลี่ยมด้านหน้า การเจียรระไนพลอย 4 เหลี่ยมและการกดหน้ากระดานเบื้องต้น การเจียร 8 เหลี่ยม การเจียรแซมเหลี่ยมเบื้องต้นและการกลิ้งขอบพลอย
- ขั้นตอนที่ 3 การเจียรระไนเหลี่ยมด้านก้น การเจียร 8 เหลี่ยม การเจียรแซมเหลี่ยมเบื้องต้นและการกลิ้งขอบพลอย
- 1.3 ทักษะการเจียรระไนพลอยเนื้ออ่อนเหลี่ยมขึ้นธรรมดา ด้วยมือจับตุ๊กแก มีขั้นตอนการปฏิบัติ ดังนี้
- ขั้นตอนที่ 1 การตัดเหลี่ยมด้านหน้าพลอยเบื้องต้น
- ขั้นตอนที่ 2 การเจียรระไนเหลี่ยมด้านหน้าเบื้องต้น
- ขั้นตอนที่ 3 การเจียรระไนพลอยเหลี่ยมขึ้นด้านก้นเบื้องต้น
- 1.4 ทักษะการเจียรระไนพลอยเนื้อแข็งตามมาตรฐานตลาด มีลักษณะการเจียร ดังนี้
- การเจียรระไนพลอยรูปกลม
 - การเจียรระไนพลอยรูปไข่
 - การเจียรระไนพลอยรูปหยดน้ำ
 - การเจียรระไนพลอยรูปสี่เหลี่ยม
 - การเจียรระไนพลอยรูปมาตี
 - การแก้ไขรูปแบบและขนาดของพลอยที่เจียรระไนไม่ได้มาตรฐาน
 - การตรวจสอบคุณภาพพลอย(QC)

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนา เพราะเป็นการส่งเสริมให้ประชาชน ให้เกิดความศรัทธาในตัวเอง (Self reliance) เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง (Self confidence) และความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Sense of belonging) ซึ่งการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆของชุมชน จะนำไปสู่ ความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพได้ ด้วยการให้ประชาชนได้มีโอกาสบริหารงานต่างๆ ด้วยตนเองตามหลักประชาธิปไตยของประชาชน

สาระสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายความว่า การเปิดโอกาสให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการคิด ริเริ่ม พิจารณาตัดสินใจ วางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ และติดตามผล ในเรื่องอันมีผลกระทบต่อตัวประชาชน (ยูวพันธ์ วุฒิเมธี, 2543) ในการดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่อง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ทำการศึกษา ค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ตลอดจนความต้องการของชุมชนเป็นผู้ดำเนินการเอง
2. ชุมชนเป็นผู้ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาและลดปัญหาของบุคคล เพื่อสร้างสิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองตอบความต้องการของชุมชน
3. ชุมชนร่วมวางแผน กำหนดคนโยบาย โครงการหรือกิจกรรมเพื่อจัดและแก้ไขปัญหาสนองความต้องการของชุมชน
4. ชุมชนร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด ให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม
5. ชุมชนร่วมจัดหาหรือปรับปรุงการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ
6. ชุมชนร่วมลงทุนในกิจกรรมของชุมชน ตามขีดความสามารถของชุมชนเอง
7. ชุมชนร่วมปฏิบัติตาม แผนงาน โครงการและกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้
8. ชุมชนเป็นผู้ร่วมติดตาม ตรวจสอบ ควบคุม ประเมินผล

นอกจากนี้ บัญชร แก้วส่อง, 2539 ได้จำแนก กระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่ประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติ ซึ่งสามารถวัดเชิงคุณภาพได้ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1) การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มการพัฒนา ขั้นตอนที่ 2) การมีส่วนร่วมในขั้นวางแผนการพัฒนา ขั้นตอนที่ 3) การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินการพัฒนา ขั้นตอนที่ 4) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นการรับผลประโยชน์ที่ทำได้จากการพัฒนา หรือยอมรับผลกระทบอันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุ และจิตใจ อันแสดงออกมาในเชิงรูปธรรม ทางสังคมหรือบุคคล ขั้นตอนที่ 5) การมีส่วนร่วมประเมินผลการพัฒนา

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory)

บุญเดิม พันรอบ (อ้างในศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขตที่ 1. 2546:6-7) ให้ความเห็นว่าทฤษฎีนี้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ทั้งการร่วมมือและการแข่งขันเกิดจากการเรียนรู้ มิได้เกิดจากสัญชาตญาณ กล่าวคือ

1.1 การแข่งขัน : เมื่อคนเราเกิดการแข่งขัน และหลังจากแข่งแล้วได้แรงเสริม (Rein Forcemeat) ซึ่งเป็นที่น่าพอใจ ทำให้คนนั้นเรียนรู้ว่าการแข่งขันช่วยสนองความต้องการของตนได้ ทำให้เกิดการแข่งขันท่อไป เช่น แข่งขันแล้วได้รับชัยชนะ รางวัล คำชม ผู้คนยกย่อง ฯลฯ ทำให้อยากแข่งขันเพื่อจะได้ชัยชนะและรางวัลอีก

1.2 การร่วมมือ : เมื่อคนเราร่วมมือกันทำสิ่งใดแล้วได้รับแรงเสริมที่น่าพอใจ ทำให้คนเรียนรู้ว่า การร่วมมือช่วยให้ประสบผลสำเร็จ สามารถสนองความต้องการของคนได้ ทำให้อยากร่วมมืออีก เพราะความร่วมมือสามารถบำบัดความต้องการ การยอมรับ การเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มได้

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

แมค โคนเนล (McDonald ; อ้างใน สมชัย คำเพราะ, 2543 : 38-40) ได้เสนอจุดเน้นเกี่ยวกับโอกาสที่จะเกิดศักยภาพ สำหรับการมีส่วนร่วมของกลุ่มผลประโยชน์ โอกาสของความตระหนักและโอกาสในการทำการวางแผนจะต้องเกี่ยวข้องและมีผลกระทบกับกลุ่ม ผลประโยชน์ต่างๆ ซึ่งกลุ่มผลประโยชน์เหล่านี้มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานในการวางแผนจึงจำเป็นที่จะต้องให้กลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนขั้นตอนต่างๆ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เสนห์ โสคาวิชิต (2543) ได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร ศึกษากรณี กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ้งควาศ อำเภอละแม จังหวัดชุมพร ที่ กลุ่มได้รวมตัวกันผลิตกล้วยหอมทองปลอดสารเคมี ส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่น โดยได้รับคำแนะนำจากบริษัท แปงซิฟิก ฟู้ด คอร์ปอเรชั่น จำกัดร่วมกับสภาตำบลทุ้งควาศ มาตั้งแต่ปี 2536 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรายได้ที่มั่นคง ขจัดปัญหาการว่างงาน สนองตอบความต้องการของตลาด ต่างประเทศซึ่งมีตลาดรองรับที่แน่นอนและการพัฒนาท้องถิ่น ในรูปแบบองค์กรกลุ่มที่เป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากปี 2536ถึง ปี 2543 มีสมาชิกเพิ่มขึ้นจาก 46 คนเพิ่มเป็น 116 คน และสมาชิกได้ขยายจากจังหวัดชุมพรไปยังสุราษฎร์ธานี อีกด้วย การดำเนินงานของกลุ่มได้รับการสนับสนุนทั้งจากภาครัฐและเอกชน ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกและคณะกรรมการมีความรู้ในหลักการดำเนินงานที่ดีจึงส่งผลต่อการดำเนินงานของกลุ่ม การได้รับสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆมาก การได้รับข้อมูลข่าวสาร การประสานงานระหว่างกลุ่ม และบุคคลภายนอก ทำให้ประสิทธิภาพการทำงานสูง

สุรพล กาญจนะจิตรา และประภาส ศิลปรัตน์ (2529) ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มอาชีพ จำนวน 378 กลุ่มใน 19 จังหวัดทั่วประเทศ พบว่า กลุ่มอาชีพที่สนองตอบความต้องการของสมาชิกได้สูงจะประสบความสำเร็จสูง การได้รับสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆมาก จะประสบความสำเร็จมากกว่ากลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนด้านต่างๆน้อย กลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชนมากจะประสบความสำเร็จมากกว่ากลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนน้อย กลุ่มที่ได้รับการติดตามจากเจ้าหน้าที่มากจะประสบความสำเร็จมากกว่ากลุ่มที่ได้รับการติดตามน้อย กลุ่มที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับอาชีพมากจะประสบความสำเร็จมากกว่ากลุ่มที่ได้รับข่าวสารน้อย

กอบแก้ว จันทร์ดี (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของกลุ่มอาชีพสตรี พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มอาชีพ คือ ความพร้อมในการจัดตั้งกลุ่ม ความเหมาะสมในการบริหารงาน ตลอดจนการจัดการของคณะกรรมการบริหารกลุ่ม การได้รับข้อมูลข่าวสาร การสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ เอกชนและการสนับสนุนเงินทุนของกลุ่ม

วิธีการศึกษา

ในการศึกษา การดำเนินงานโครงการเจียรไนพลอยของกระทรวงแรงงาน กรณี ตำบลนาดี อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีการศึกษาไว้ ดังนี้

1. รูปแบบการศึกษา เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเน้นศึกษาการดำเนินงานโครงการเจียรไนพลอย ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จและปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร(Population)ที่ใช้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการของโครงการ ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการ และปัญหาอุปสรรค ได้แก่ แรงงานที่เข้ารับการฝึกอาชีพเจียรไนพลอย ในพื้นที่บ้านโนนสำราญ หมู่ที่ 4 บ้านราษฎร์เกษมศรี หมู่ที่ 7 และบ้านนาดี หมู่ที่ 11 ตำบลนาดี อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 56 คน กลุ่มตัวอย่าง(Sampling) ไม่มี เนื่องจากเป็นการศึกษาประชากรทั้งหมด ส่วนประชากรที่ใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมา กระบวนการบริหาร และโครงสร้างการบริหารโครงการ ได้แก่ วิทยากรฝึกอบรม และเจ้าหน้าที่แรงงานจากสำนักงานแรงงานจังหวัดหนองบัวลำภู รวม 4 คน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาคำเนิการ ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร โครงการจากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานแรงงานจังหวัดหนองบัวลำภู

3.2 ทบทวนวรรณกรรม ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.3 ประชุมทีมงานและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมการ ประสานงานและมอบหมายภารกิจ

3.4 จัดเวทีสนทนากลุ่ม(Focus Group) ผู้เข้าฝึกอาชีพเจียรไนพลอย 3 จุด ได้แก่ จุดที่

1 ณ บ้านโนนสำราญ จำนวน 13 คน จุดที่ 2 ณ บ้านราษฎร์เกษมศรี จำนวน 17 คนและจุดที่ 3 ณ บ้านนาดี หมู่ที่ 11 ตำบลนาดี จำนวน 22 คน เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ และการสัมภาษณ์ (Interview) เข้าอบรมเป็นรายบุคคล เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการและปัญหาอุปสรรค สัมภาษณ์วิทยากรเพื่อศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรการฝึกอบรมและกระบวนการฝึกอบรม

3.5 รวบรวมข้อมูลจากทั้ง 3 จุด แล้วทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Contents Analysis) สรุปภาพรวม และนำเสนอผลการศึกษาเชิงพรรณนา

บทที่ 2

ลักษณะทั่วไปของพื้นที่

สภาพทั่วไปของจังหวัดหนองบัวลำภู

จังหวัดหนองบัวลำภู เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ห่างจากกรุงเทพมหานคร ตามเส้นทางหลวงหมายเลข 210 ประมาณ 608 กิโลเมตร หรือเส้นทางชัยภูมิ-หนองบัวลำภู ประมาณ 518 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดอุดรธานี 46 กิโลเมตร มีพื้นที่ 3,859 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 2.4 ล้านไร่ ประกอบด้วยอำเภอต่างๆ 6 อำเภอ ดังนี้

อำเภอเมืองหนองบัวลำภู มีพื้นที่ 907.562 ตารางกิโลเมตร ระยะทางห่างจากตัวจังหวัดอุดรธานี ประมาณ 43 กิโลเมตร

อำเภอศรีบุญเรือง มีพื้นที่ 830.463 ตารางกิโลเมตร ระยะทางห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 33 กิโลเมตร

อำเภอสวรรคฤๅษี มีพื้นที่ 646.081 ตารางกิโลเมตร ระยะทางห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 65 กิโลเมตร

อำเภอโนนสัง มีพื้นที่ 577.736 ตารางกิโลเมตร ระยะทางห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 42 กิโลเมตร

อำเภอนากลาง มีพื้นที่ 570.695 ตารางกิโลเมตร ระยะทางห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 30 กิโลเมตร

อำเภอนาวัง มีพื้นที่ 326.369 ตารางกิโลเมตร ระยะทางห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 42 กิโลเมตร

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี
ทิศใต้	ติดต่อกับ อำเภอสีชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ อำเภอบ้านผือ กุดจับ หนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ อำเภอเอราวัณ ภูกระดึง ผาขาว จังหวัดเลย

หน่วยการปกครองจังหวัดหนองบัวลำภู

จังหวัดหนองบัวลำภู แบ่งการปกครองออกเป็น 6 อำเภอ 59 ตำบล 680 หมู่บ้าน เทศบาลเมืองฯ 1 แห่ง เทศบาลตำบล 12 แห่ง และ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) 54 แห่ง ดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลการปกครอง พื้นที่ ตำบล หมู่บ้าน เทศบาล อบต. ของจังหวัดหนองบัวลำภู

อำเภอ	พื้นที่(ตร.กม.)	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล	อบต.
1. เมืองฯ	907.562	5	151	4	13
2.ศรีบุญเรือง	830.643	12	158	2	12
3.นาแก	570.695	9	126	2	8
4.โนนสัง	577.736	10	107	2	9
5.สุวรรณคูหา	646.081	8	89	2	7
6.นาหว้า	326.369	5	51	1	5
รวม	3,859.086	59	680	13	54

ที่มาของข้อมูล : ที่ทำการปกครองจังหวัดหนองบัวลำภู (ข้อมูล ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2548)

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดหนองบัวลำภู ส่วนใหญ่พื้นที่เป็นที่ราบสูงประกอบด้วยทุ่งนา ป่าไม้และภูเขามีเทือกเขาภูพานตั้งอยู่ด้านทิศตะวันออกของตัวจังหวัด มีภูเก้าเป็นเทือกเขาแบ่งเขตอำเภอโนนสัง กับอำเภอเมือง ลักษณะเป็นแนวสันเขายาวริบบางส่วนเป็นลูกคลื่น ลอนคลื่นลอนลึกมีความสูงจากระดับน้ำทะเล 200 เมตร

ประชากรจังหวัดหนองบัวลำภู ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ทำไร่ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์ ทำนา มะขามหวาน มันสำปะหลัง ไม้ผล และ กล้วยน้ำว่า จากการสำรวจข้อมูลตามเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)ปี 2547 พบว่าประชาชนมีรายได้เฉลี่ย 15,270 บาท / คน / ปี

แหล่งท่องเที่ยว

จังหวัดหนองบัวลำภู มีสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีและได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวที่สำคัญได้แก่ อุทยานแห่งชาติภูเก้า-ภูพานคำ เป็นเทือกเขาสลับซับซ้อนทอดยาวเหนือใต้แบ่งเขตแดนระหว่างหนองบัวลำภูกับขอนแก่น ภูมิประเทศสวยงาม พื้นน้ำกว้างใหญ่ คือเขื่อนอุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น มีที่พักผ่อนหย่อนใจ ห่างจากอำเภอโนนสัง 15 กิโลเมตร

ถ้ำอร่าม เป็นถ้ำขนาดใหญ่ ตั้งอยู่บนภูเขาสูงในเขตพื้นที่บ้านผาอินทร์แปลง ตำบลวังทอง อำเภอนาวัง ห่างจากตัวอำเภอ 22 กิโลเมตร มีหินงอก หินย้อย ทิวทัศน์สวยงามมาก เป็นสถานที่แห่งตำนานนางหม่อม

ภูหินลาดช่อฟ้า เป็นผืนป่าอุดมสมบูรณ์ มีพื้นที่ไม้ป่านานาชนิด ตั้งอยู่ที่ตำบลโนนทัน อำเภอเมืองหนองบัวลำภูเป็นป่าดงดิบ ลานหินกว้างใหญ่ มีลานหิน น้ำกัดเซาะทำให้เกิดโขดหินคล้ายรูปช่อฟ้า ในอดีตเคยเป็นศูนย์บัญชาการของนิสิต นักศึกษาในการต่อสู้ทางการเมือง

แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์

ศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เป็นอนุสรณ์เมื่อครั้งสมเด็จพระนเรศวรมหาราช หุดหักประทับประหาร ริมสระหนองบัว ระหว่างการยกทัพไปตีเมืองศรีสัตนาคนหุต เมื่อปี พ.ศ. 2117 ตั้งอยู่หน้าที่ว่าอาคารอำเภอเมืองหนองบัวลำภู

พิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์และหอยหินโบราณ 150 ล้านปี เป็นภูเขาหินน้ำผา สูงประมาณ 50 เมตร พบซากหอยหินดึกดำบรรพ์ “จิวราลิกคอนปลา” อายุประมาณ 145-157 ล้านปีลักษณะเป็นรูปหอยเห็นเด่นชัด อยู่ในสภาพสมบูรณ์จำนวนมากทั้งขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ที่บ้านห้วยเตือ ตำบลโนนทัน อำเภอเมืองหนองบัวลำภู

แหล่งโบราณคดีบ้านกุดคอกเมยและกุดกวางสร้อย เป็นสถานที่ขุดค้นพบวัตถุโบราณ ศิลปวัตถุ คล้ายยุควัฒนธรรมบ้านเชียง ตั้งอยู่ที่บ้านกุดคอกเมย ตำบลกุดคู อำเภอนโนนสัง

แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญทางวัฒนธรรมประเพณี

วัดถ้ำกลองเพล เป็นวัดที่มีชื่อเสียงของจังหวัด มีบรรยากาศสงบร่มรื่น เป็นสถานที่พระอริยสงฆ์ คือ หลวงปู่ขาว อนาลโย ผู้มีจริยวัตรอันงดงามเป็นที่เลื่อมใสของพุทธศาสนิกชน เคยจำพรรษา ที่นี้และเมื่อท่านมรณภาพ ทางราชการจึงได้สร้างพิพิธภัณฑ์อัฐบริขาร หุ่นขี้ผึ้งหลวงปู่ ไว้สักการบูชา ตั้งอยู่บนเส้นทางอุทธธานี-หนองบัวลำภูห่างจากตัวเมืองหนองบัวลำภู 15 กิโลเมตร

วัดถ้ำสุวรรณคูหา เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีถ้ำที่ยังไม่ได้สำรวจอีกมากมาย มีโบราณวัตถุมีค่า เช่น ศิลปจารึก ทำจากหินทรายคล้ายใบเสมา พระนามพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช และหลักศิลจารึกพระนามของพระยาสุรเทพเจ้า ตั้งอยู่ที่วัดถ้ำสุวรรณคูหา อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู

ข้อมูลด้านแรงงานและภาวะการมีงานทำ

จากการสำรวจข้อมูลภาวะการทำงานของประชากร ตามโครงการสำรวจภาวะการมีงานทำของประชากรในไตรมาสที่ 4 (ตุลาคม – ธันวาคม 2547) จังหวัดหนองบัวลำภู มีประชากรรวม 495,644 คน พบว่าเป็นประชากรที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปีจำนวน 141,703 คน ผู้ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 353,941 คน ในจำนวนผู้มีอายุ 15 ปีขึ้นไป เป็นผู้อยู่ในวัยกำลังแรงงาน จำนวน 263,277 คน และผู้ที่ไม่อยู่ในวัยกำลังแรงงานจำนวน 90,663 คน ดังรายละเอียดตาม ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนประชากร จำแนกตามสถานภาพแรงงาน และกำลังแรงงานของจังหวัด
หนองบัวลำภู ปี 2547

ที่	สถานภาพแรงงาน	ปี 2547			
		ไตรมาสที่ 1	ไตรมาสที่ 2	ไตรมาสที่ 3	ไตรมาสที่ 4
	ประชากรรวม	492,552	495,288	495,494	495,644
1.	1.1 ประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป	350,852	353,227	353,659	353,941
	- ผู้อยู่ในวัยกำลังแรงงาน	210,381	249,278	273,855	263,277
	- ผู้มีงานทำ	199,783	231,337	272,117	257,162
	- ผู้ว่างงาน	7,888	5,502	1,739	2,639
	- ผู้ที่รอฤดูกาล	2,710	12,439	0	3,476
	1.2. ผู้ที่ไม่อยู่ในวัยกำลังแรงงาน	140,471	103,948	79,804	90,663
2.	ประชากรอายุต่ำกว่า 15 ปี	141,700	142,061	141,835	141,703
	อัตราการว่างงาน	3.7	2.2	0.6	1.0

ที่มาข้อมูล : สำนักงานสถิติจังหวัดหนองบัวลำภู (ข้อมูล ณ วันที่ 30 ธันวาคม 2547)

$$\text{อัตราผู้ว่างงาน} = \frac{\text{ผู้ว่างงาน} \times 100}{\text{ผู้อยู่ในวัยกำลังแรงงาน}}$$

จะเห็นได้ว่า จากผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจน การส่งเสริมการมีงานทำให้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่องของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน พบว่า กำลังแรงงานของจังหวัดหนองบัวลำภู มีงานทำเพิ่มขึ้น อัตราการว่างงานลดลง และจังหวัดก็ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อการสนับสนุนการมีงานทำ การฝึกอบรมด้านแรงงานอย่างต่อเนื่อง

สภาพทั่วไปของอำเภอสุวรรณคูหา

อำเภอสุวรรณคูหา ได้แยกการปกครองออกจากอำเภอนากลาง ตั้งเป็นกิ่งอำเภอ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2516 และยกฐานะเป็นอำเภอเมื่อ 19 มีนาคม 2522 มีพื้นที่ 646.081 ตารางกิโลเมตร ระยะทางห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 65 กิโลเมตร สภาพภูมิประเทศทั่วไปเป็นที่ราบสลับกับพื้นที่เขา สภาพดินเป็นดินร่วนปนทราย

ที่ตั้งและอาณาเขต

ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัดหนองบัวลำภู ห่างจากตัวจังหวัด 65 กิโลเมตร มีพื้นที่ 646.081 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 403,800 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.74 ของพื้นที่จังหวัดหนองบัวลำภู มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอน้ำโสม	อำเภอบ้านผือ	จังหวัดอุดรธานี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอนากลาง		จังหวัดหนองบัวลำภู
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอบ้านผือ		จังหวัดอุดรธานี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอนาคู		จังหวัดเลย

การปกครองและประชากร

อำเภอสุวรรณคูหา แบ่งการปกครองออกเป็น 8 ตำบล 89 หมู่บ้าน ดังนี้

ตำบลสุวรรณคูหา	มี	8	หมู่บ้าน
ตำบลนาสี	มี	14	หมู่บ้าน
ตำบลบ้านโคก	มี	14	หมู่บ้าน
ตำบลคดมะไฟ	มี	13	หมู่บ้าน
ตำบลนาค่าน	มี	11	หมู่บ้าน
ตำบลนาดี	มี	12	หมู่บ้าน
ตำบลบุญทัน	มี	9	หมู่บ้าน
ตำบลกุดผึ้ง	มี	8	หมู่บ้าน

ประชากร เป็นชาย 33,330 คน เป็นหญิง 32,754 คนรวม 66,084 คน จำนวนทั้งสิ้น 15,581 ครัวเรือน ประชากรตามทะเบียนราษฎรสำรวจเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2548 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ข้อมูลประชากรของอำเภอสุวรรณคูหาแบ่งตามพื้นที่การปกครองเทศบาลและอบต.

ที่	เทศบาล/อบต.	ชาย(คน)	หญิง(คน)	รวม(คน)	จำนวนหลังคาเรือน
1	ทศ.สุวรรณคูหา	14,030	3,990	8,020	2,125
	- ตำบลสุวรรณคูหา	1,447	1,482	2,929	643
	- ตำบลนาสี	1,425	1,341	2,766	969
	- ตำบลกุดผึ้ง	1,158	1,167	2,325	513
2	อบต.นาดี	5,330	5,221	10,551	2,448
3	อบต.คดมะไฟ	5,183	5,081	10,264	2,444

ที่	เทศบาล/อบต.	ชาย(คน)	หญิง(คน)	รวม(คน)	จำนวนหลังคาเรือน
4	อบต.นาคำน	4,414	4,291	8,705	1,849
5	ทต.บ้านโลก	3,348	3,486	5,834	1,558
6	อบต.บุญทัน	2,974	2,848	5,822	1,526
7	อบต.บ้านโลก	2,849	2,724	5,573	1,258
8	อบต.นาสี	2,707	2,602	5,309	1,232
9	อบต.กุดผึ้ง	2,495	2,511	5,006	1,142
	รวม	33,330	32,754	66,084	15,581

ที่มาข้อมูล : ข้อมูลทะเบียนราษฎรที่ทำการปกครองอำเภอสุวรรณคูหา สํารวจเมื่อ 30 มิถุนายน 2548

การประกอบอาชีพ

ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ทำไร่ข้าวโพด ทำนา มะขามหวาน มันสำปะหลัง ไม้ผล และกล้วย จากการสำรวจข้อมูลตามเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)ปี 2547 พบว่าประชาชนมีรายได้เฉลี่ย 17,334 บาท / คน / ปี

ปัญหาที่สำคัญของประชาชนในอำเภอสุวรรณคูหา

ปัญหาที่สำคัญของประชาชนในอำเภอสุวรรณคูหา ประชาชนมีรายได้ต่ำที่สุดของประเทศไทย ทำให้ มีการอพยพแรงงานสูงมาก โดยเฉพาะการ อพยพไปทำงานทำ ทำงานรับจ้างต่างถิ่นจำนวนมาก ในหน้าแล้ง เพราะไม่มีงานรองรับในพื้นที่ ประกอบกับขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรอีกด้วย

สภาพทั่วไปของตำบลนาดี

ลักษณะที่ตั้ง

ตำบลนาดีมีจำนวนทั้งหมด 12 หมู่บ้าน ห่างจากที่ว่าการอำเภอสุวรรณคูหา ระยะทาง 13 กิโลเมตร

เนื้อที่

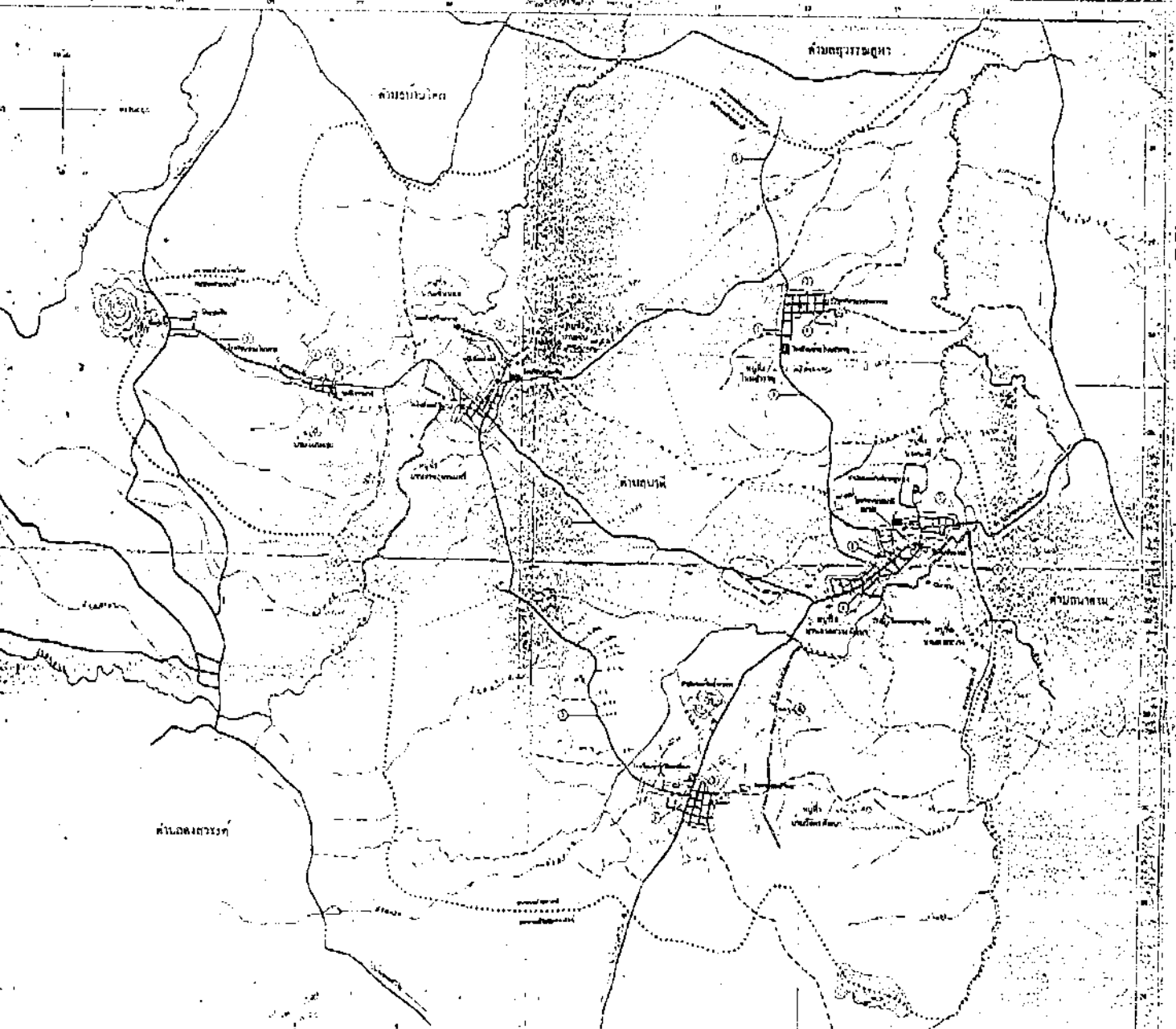
มีเนื้อที่ประมาณ 24 ตารางกิโลเมตร ภูมิประเทศเป็นที่ราบสูงสลับเนินเขาเล็กน้อย

อาณาเขต

ทิศเหนือ จดกับเขตตำบลสุวรรณคูหา ตำบลกุดผึ้ง อำเภอสุวรรณคูหา

ทิศใต้ จุดกับเขตตำบลคงสวรรค์ อำเภอตากวาง
 ทิศตะวันออก จุดเขตตำบลนาदान อำเภอสุวรรณคูหา
 ทิศตะวันตก จุดกับเขตตำบลบ้านโคก อำเภอสุวรรณคูหา

แผนผังพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบล
 องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก
 อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู

แผนภูมิที่ 1 แผนที่ตำบลนาโคก

จำนวนหมู่บ้าน 12 หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่ 1	บ้านนาดี
หมู่ที่ 2	บ้านโนนงาม
หมู่ที่ 3	บ้านเงิน
หมู่ที่ 4	บ้านโนนสำราญ
หมู่ที่ 5	บ้านวิจิตรพัฒนา
หมู่ที่ 6	บ้านค่ายสว่าง
หมู่ที่ 7	บ้านราษฎร์เกษมศรี
หมู่ที่ 8	บ้านค่ายสว่างพัฒนา
หมู่ที่ 9	บ้านเงินน้อย
หมู่ที่ 10	บ้านวิจิตรพัฒนาสอง
หมู่ที่ 11	บ้านนาดีสอง
หมู่ที่ 12	บ้านศรีสำราญ

สาธารณสุข

- โรงพยาบาลของรัฐขนาด- เดียง- แห่ง
- สถานีอนามัยประจำตำบล/หมู่บ้าน 3 แห่ง
- สถานพยาบาลเอกชน – แห่ง
- ร้านขายยาแผนโบราณ – แห่ง
- อัตราการมีและใช้ส้วมราคน้ำ ร้อยละ 100%

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- สถานีตำรวจ - แห่ง
- สถานีตำรวจ - แห่ง

การบริการพื้นฐาน

การคมนาคม

- ทางหลวงแผ่นดิน - สาย
- ถนนเชื่อมระหว่างหมู่บ้าน 17 สาย
- ถนนคอนกรีตเสริมเหล็กภายในหมู่บ้าน 40 สาย
- ถนนลูกรังเชื่อมระหว่างหมู่บ้านตำบล 4 สาย

การโทรคมนาคม

- ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข - แห่ง

- สถานีโทรคมนาคมอื่นๆ - แห่ง

แหล่งน้ำธรรมชาติ

- ลำน้ำ ลำห้วย 7 สาย
- บึง หนองและอื่นๆ 3 แห่ง

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- ฝาย 9 แห่ง
- บ่อน้ำตื้น 84 แห่ง
- บ่อโยก 55 แห่ง
- อ่างเก็บน้ำ 1 แห่ง

ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

ทรัพยากรป่าไม้สาธารณะ จำนวน 4 แปลง แปลงที่ 1 ที่บ้านคำสว่างพัฒนา จำนวน 100 ไร่ แปลงที่ 2 ที่บ้านราษฎร์เกษมศรี จำนวน 200 ไร่ แปลงที่ 3 ที่บ้านโนนงาม 400 ไร่ ที่อยู่ จำนวน 300 ไร่

ศักยภาพในตำบล

- ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล บุคลากร จำนวน 7 คน ตำแหน่งใน สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 3 คน ตำแหน่งในส่วนการคลัง 3 คน ตำแหน่งในส่วนโยธา 1 คน ตำแหน่งในส่วนสาธารณสุข - คน รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ประจำปีงบประมาณ 2548 จำนวน 6,169,650 บาท รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำนวน 459,450 บาท รายได้ที่ส่วนราชการต่างๆ จัดเก็บให้ จำนวน 3,522,112 บาท เงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 2,188,088 บาท

ศักยภาพของชุมชนและพื้นที่

- การรวมกลุ่มของชุมชน จำนวนกลุ่มทุกประเภท 29 กลุ่มแยกประเภทกลุ่มดังนี้
 - กลุ่มอาชีพ 14 กลุ่ม
 - กลุ่มออมทรัพย์ 5 กลุ่ม
 - กลุ่มอื่นๆ 10 กลุ่ม

จุดเด่นของพื้นที่ (ที่เอื้อต่อการพัฒนาตำบล)

เนื่องจากในเขตตำบลมีลำน้ำที่ไหลผ่านจำนวนหลายสายจึงเหมาะแก่การทำเกษตรกรรม ควรมีการพัฒนาทางด้านเกษตร ให้ชาวบ้านเพาะปลูกพืชผักโดยใช้แหล่งน้ำธรรมชาติและหาแนวทางในการที่จะดึงแหล่งน้ำที่มีอยู่มาใช้ให้คุ้มค่า

บทที่ 3

ผลการศึกษา

การศึกษา การดำเนินงานโครงการฝึกอาชีพเจียรไนพลอยของกระทรวงแรงงาน กรม
ตำบลดานดี อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู ผู้ศึกษาขอเสนอผลการศึกษา ดังนี้

1. ความเป็นมาของโครงการ
2. กระบวนการบริหารโครงการ
3. โครงสร้างการดำเนินงาน
4. พัฒนาการของการดำเนินงาน
5. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการ
6. ปัญหา อุปสรรคของการดำเนินงาน

ความเป็นมาของโครงการฝึกอาชีพเจียรไนพลอย

สืบเนื่องจากจังหวัดหนองบัวลำภู ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดไว้ 3 ยุทธศาสตร์ 14 กลยุทธ์ โดยมอบให้สำนักงานแรงงานจังหวัดหนองบัวลำภู เป็นเจ้าภาพหลักในการพัฒนาฝีมือแรงงาน และได้เสนอโครงการเจียรไนพลอย อย่างเป็นรูปธรรม ในการส่งเสริมให้ประชาชนที่ไม่มีงานทำได้มีอาชีพเพื่อสร้างรายได้ที่แน่นอน และเป็นที่ยอมรับอันนำมาซึ่งรายได้แก่ประชาชน จึงได้จัดทำโครงการเจียรไนพลอย จังหวัดหนองบัวลำภู ปี 2548 โดยมีเป้าหมายการดำเนินงานจำนวน 40 รุ่น ๆ ละ 20 คน รวม 800 คน บุคคลกลุ่มเป้าหมายเข้าอบรมคือ ประชาชนผู้จดทะเบียนแก้ไขปัญหาสังคมและความยากจนเชิงบูรณาการ และผู้ว่างงาน นักเรียน นักศึกษา เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพ สร้างรายได้แก่ครอบครัวในโอกาสต่อไปและเป็นโครงการความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการสนับสนุนการดำเนินงานแก้ไขปัญหาความยากจนในระดับพื้นที่

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อส่งเสริมประชาชนที่ไม่มีงานทำให้มีอาชีพเพื่อที่จะเลี้ยงตัวเองและครอบครัว และยึดเป็นอาชีพหลักและเป็นอาชีพเสริมได้โดยไม่ต้องอพยพไปหางานทำยังถิ่นอื่นและลดปัญหาการว่างงาน
2. เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของทุนทางสังคม โดยเฉพาะการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ก่อให้เกิดรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิต
3. เพื่อสนองตอบตัวชี้วัดการรับรองปฏิบัติราชการจังหวัดหนองบัวลำภู ตัวชี้วัดที่ 8 : ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด

เป้าหมายการดำเนินงาน

กลุ่มบุคคลเป้าหมายเป็นผู้จดทะเบียนแก้ไขปัญหาดังกล่าวและความยากจนเชิงบูรณาการ (สย.) และเป็นผู้ว่างงาน นักเรียน นักศึกษา จำนวน 830 คน โดยแบ่งออกเป็นรุ่นๆ จำนวน 40 รุ่น

วิธีการดำเนินการ

1. ดำเนินการฝึกอาชีพเจียรไนพลอย ร่วมกับภาคเอกชน อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(อบจ./เทศบาล/อบค.) จำนวน 40 รุ่น
2. ดำเนินการลงนามข้อตกลงความร่วมมือระหว่างจังหวัดหนองบัวลำภู กับ สมาคมผู้ค้าอัญมณีและเครื่องประดับจันทบุรี
3. ดำเนินการฝึกอบรมวิทยากร 1 รุ่น 28 คน
4. ประชุมชี้แจงผู้ประสานการฝึกอบรมและผู้ติดตามการดำเนินงานฝึกอาชีพ 1 ครั้ง 50 คน
5. ประเมินโครงการโดยสถาบันอุดมศึกษา

หลักสูตร การฝึกอาชีพเจียรไนพลอย ประกอบด้วยเนื้อหาวิชา ดังนี้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเจียรไนพลอย
 - 1.1 การเตรียมพลอยก่อนการเจียรไน ก่อนการเจียรไนพลอยจะต้องมีวิธีการเตรียมพลอยก่อน(ตัดโกลอน บล็อก) ดังนี้
 - การคัดเลือกก่อนพลอยเบื้องต้น
 - วิธีการดูก่อนพลอยก่อนตัด และวิธีการตัดพลอย
 - การโกลอนพลอยเบื้องต้น
 - หลักการโกลอนพลอยเบื้องต้น
 - หลักการบล็อกพลอย
 - การปั้นไม้ทวนกับแชลลิก
 - การติดตามและเกาะพลอยกับไม้ทวน
 - การแต่งพลอยเบื้องต้น
 - 1.2 ทักษะการเจียรไนพลอยเนื้ออ่อนเหลี่ยมดอกธรรมชาติ ด้วยมือจับตุ๊กแก มีขั้นตอนปฏิบัติ ดังนี้
 - ขั้นตอนที่ 1 การตัดเหลี่ยมด้านหน้าและก้นพลอย
 - ขั้นตอนที่ 2 การเจียรไนพลอยเหลี่ยมด้านหน้า การเจียรไนพลอย 4

เหลี่ยมและการกดหน้ากระดานเบื้องต้น การเจียร 8 เหลี่ยม การเจียร
แฉมเหลี่ยมเบื้องต้นและการกลึงขอบพลอย

ขั้นตอนที่ 3 การเจียรระโนเหลี่ยมด้านก้าน การเจียร 8 เหลี่ยม การเจียร
แฉมเหลี่ยมเบื้องต้นและการกลึงขอบพลอย

1.3 ทักษะการเจียรระโนพลอยเนื้ออ่อนเหลี่ยมขึ้นธรรมดา ด้วยมือจับตุ๊กแก มี
ขั้นตอนการปฏิบัติ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การตัดเหลี่ยมด้านหน้าพลอยเบื้องต้น

ขั้นตอนที่ 2 การเจียรระโนเหลี่ยมด้านหน้าเบื้องต้น

ขั้นตอนที่ 3 การเจียรระโนพลอยเหลี่ยมขึ้นด้านก้านเบื้องต้น

1.4 ทักษะการเจียรระโนพลอยเนื้อแข็งตามมาตรฐานตลาด มีลักษณะการ
เจียร ดังนี้

- การเจียรระโนพลอยรูปกลม
- การเจียรระโนพลอยรูปไข่
- การเจียรระโนพลอยรูปหยดน้ำ
- การเจียรระโนพลอยรูปสี่เหลี่ยม
- การเจียรระโนพลอยรูปมาคี
- การแก้ไขรูปแบบและขนาดของพลอยที่เจียรระโนไม่ได้มาตรฐาน
- การตรวจสอบคุณภาพพลอย(QC)

2. การฝึกปฏิบัติเป็นรายบุคคลและกลุ่ม

งบประมาณ

งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2548 เป็นเงิน 3,498,100 บาท (สามล้านสี่แสนเก้าหมื่น
แปดพันหนึ่งร้อยบาทถ้วน)

ระยะเวลาดำเนินการ

1. ฝึกอาชีพเจียรระโนพลอย รุ่นละ 45 วัน ๆ ละ 6 ชั่วโมง
2. เริ่มดำเนินการฝึกอาชีพตั้งแต่เดือน เมษายน – กันยายน 2548

สถานที่ดำเนินการ ใช้สถานที่ ของอำเภอ เทศบาล อบต.และ โรงเรียนตามความเหมาะสม

หน่วยงานรับผิดชอบ สำนักงานแรงงานจังหวัดหนองบัวลำภู

หน่วยงานสนับสนุน สำนักงานพาณิชย์จังหวัดหนองบัวลำภูและสำนักงานอุตสาหกรรม
จังหวัดหนองบัวลำภู

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เจริญปริมาณ : มีผู้ผ่านการฝึกอบรมเจริญระโนพลอยร้อยละ 80 ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
2. เจริญคุณภาพ : ผู้ผ่านการฝึกอบรมมีงานทำ ร้อยละ 60 ของผู้ผ่านการฝึกอบรม

การฝึกอาชีพเจริญระโนพลอย กรณี ตำบลนาดี อำเภอสุวรรณภูหา

1. บุคคลเป้าหมาย จำนวน 3 รุ่น รวม 56 คน
2. สถานที่ดำเนินการ 3 จุด คือ จุดที่ 1 ณ บ้านโนนสำราญ หมู่ที่ 4 จำนวน 15 คน จุดที่ 2 ณ บ้านราษฎร์เกษมศรี หมู่ที่ 7 จำนวน 18 คน และ จุดที่ 3 ณ บ้านนาดี หมู่ที่ 11 จำนวน 23 คน
3. ระยะเวลาดำเนินการ

จุดที่ 1 ระหว่างวันที่ 12 พฤษภาคม - 25 มิถุนายน 2548

จุดที่ 2 ระหว่างวันที่ 7 มิถุนายน - 22 กรกฎาคม 2548

จุดที่ 3 ระหว่างวันที่ 24 ตุลาคม - 7 ธันวาคม 2548

4. ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าฝึกอาชีพ จากการศึกษา พบว่า ผู้เข้าร่วมอบรมการฝึกอาชีพเจริญระโนพลอย 2548 จำนวนทั้งสิ้น 56 คน ด้านเพศ เป็นชาย 2 คนคิดเป็นร้อยละ 3.57 และเป็นหญิง จำนวน 54 คนคิดเป็นร้อยละ 96.43 ด้านอายุ ส่วนใหญ่มีอายุ 36-40 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 25.0 รองลงมาอายุ 21- 25 ปี และ 26-30,31-35 ปีคิดเป็นร้อยละ 21.43และ 14.28ตามลำดับ ด้านการศึกษา ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มากที่สุดจำนวน 33 คนคิดเป็นร้อยละ 58.93 รองลงมาจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 22 คนคิดเป็นร้อยละ 39.28 และจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1 คนคิดเป็นร้อยละ 1.79 ด้านรายได้ ส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในเกณฑ์ต่ำ โดยมีรายได้เฉลี่ย/เดือนเดือนละ 1,001-2,000 บาทมากที่สุด จำนวน 29 คนคิดเป็นร้อยละ 51.79 รองลงมามีรายได้เฉลี่ย/เดือนเดือนละ 2,001- 3,000 บาท และมีรายได้เฉลี่ย/เดือนเดือนละ น้อยกว่า 1,000 บาท ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 23.21 และ 12.5 ตามลำดับ โดยมีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 5,001-6,000 บาทน้อยที่สุด จำนวน 1 คนคิดเป็นร้อยละ 1.79 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

เพศ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ชาย	2	3.57
หญิง	54	96.43
รวม	56	100
อายุ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
15-20 ปี	7	12.5
21-25 ปี	12	21.43
26-30 ปี	8	14.28
31-35 ปี	8	14.28
36-40 ปี	14	25.0
41-45 ปี	7	12.5
46-50 ปี	0	0
51 ปีขึ้นไป	0	0
รวม	56	100
ระดับการศึกษา	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	33	58.93
มัธยมศึกษาตอนต้น	22	39.28
มัธยมศึกษาตอนปลาย	1	1.79
อนุปริญญา	0	0
ปริญญาตรี	0	0
รวม	56	100
รายได้เข้าอบรม/เดือน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 1,000บาท	7	7
1,001-2,000	29	29
2,001-3,000	13	13
3,001-4,000	4	4
4,001-5,000	2	2
5,001-6,000 ขึ้นไป	1	1
รวม	56	56

กระบวนการบริหารการฝึกอบรม

จากการศึกษา พบว่า มีกระบวนการบริหารการฝึกอบรม แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้
ระยะที่ 1 การเตรียมก่อนการฝึกอบรม ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

1. ติดต่อประสานงานกับวิทยากร
2. ติดต่อสถานที่ฝึกอบรมและวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกอบรม
3. จัดพิมพ์หลักสูตรการฝึกอบรม
4. คัดเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรม และจัดทำบัญชีรายชื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม
5. จัดเตรียมเงินที่จะใช้จ่ายในโครงการ
6. ติดต่อประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบล นายอำเภอ เพื่อขอรับการสนับสนุน
7. จัดทำกำหนดการฝึกอบรม
8. จัดเตรียมพิธีเปิดการฝึกอบรม

ระยะที่ 2 การดำเนินงานระหว่างฝึกอบรมเชิงระโนพลอย ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

1. ประชุมนิเทศ แนะนำวิทยากร เจ้าหน้าที่โครงการ ผู้ประสานงาน และผู้ติดตามตลอดจนสถานที่ฝึกอบรม
2. แจกเอกสารหลักสูตรและรายละเอียดของโครงการแก่ผู้เข้าอบรม
3. ประกอบพิธีเปิดการฝึกอบรม โดยมีนายอำเภอสุพรรณภูมิเป็นประธาน
4. วิทยากรบรรยายให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเชิงระโนพลอย
5. วิทยากรแนะนำการเตรียมพลอยก่อนการเชิงระโน
6. การเพิ่มทักษะการเชิงระโนพลอยเนื้ออ่อน(เหลี่ยมดอกธรรมดา)และฝึกปฏิบัติจริง
7. การเพิ่มทักษะการเชิงระโนพลอยเนื้ออ่อน(เหลี่ยมชั้นธรรมดา)และฝึกปฏิบัติจริง
8. การเพิ่มทักษะการเชิงระโนพลอยเนื้อแข็งตามมาตรฐานตลาดและฝึกปฏิบัติจริง
9. การตรวจคุณภาพพลอย (QC.)
10. แจกแบบประเมินผล รวบรวมผลจากการประเมิน เพื่อทำการวิเคราะห์และปรับปรุงแก้ไข
11. จัดทำกำหนดการพิธีปิดการฝึกอบรม
12. จัดทำวุฒิบัตร
13. ประกอบพิธีปิดการฝึกอบรม

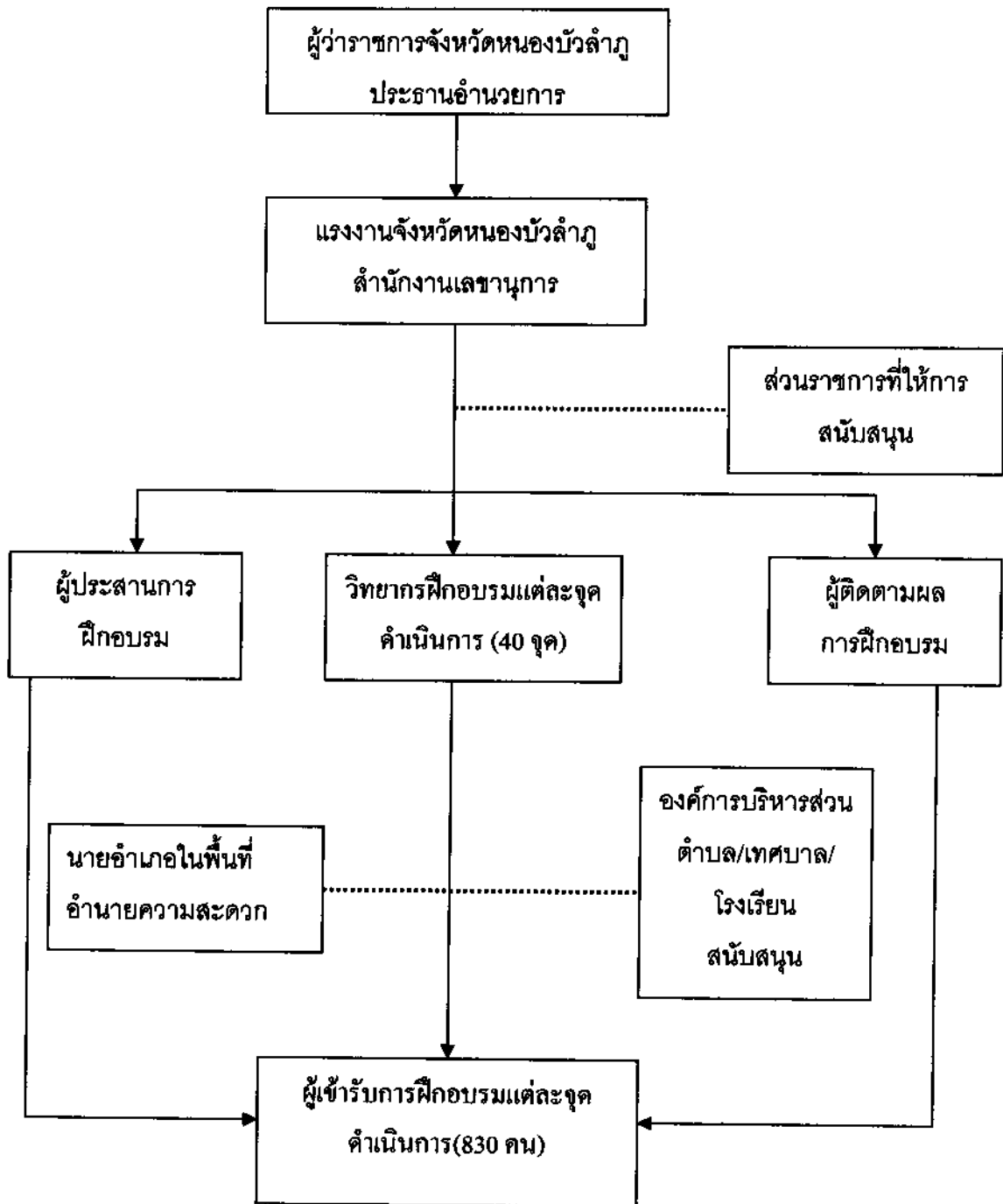
ระยะที่ 3 การดำเนินงานหลังการฝึกอบรม

1. ทำหนังสือขอบคุณวิทยากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. รวบรวมและวิเคราะห์ผลการฝึกอบรม
3. รายงานผลการฝึกอบรมต่อผู้บริหาร
4. ติดตามการฝึกอบรม
5. รวบรวมหลักฐาน เอกสารการเงินส่งผู้รับผิดชอบ
6. จัดทำทำเนียบรุ่นผู้เข้ารับการฝึกอบรม

โครงสร้างการบริหารโครงการ

จากการศึกษา พบว่า โครงสร้างการบริหาร โครงการฝึกอาชีพเชิงระยะ ไนพลอย เป็น โครงสร้างรวมทั้งหมด 40 รุ่น และมีลักษณะการบริหารแบบบนลงล่าง (Top Down) ตามแผนภูมิ ดังนี้

โครงสร้างการบริหารโครงการฝึกอาชีพเจียร์ไนพลอย

แผนภูมิประกอบที่ 1 โครงสร้างการบริหารโครงการฝึกอาชีพเจียร์ไนพลอย

พัฒนาการของการโครงการฝึกอาชีพเกษตรกรในพลอย

จากการศึกษา พัฒนาการของโครงการฝึกอาชีพเกษตรกรในพลอยของกระทรวงแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน อำเภอสวรรคต จันทบุรี เมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรม มีพัฒนาการเกิดขึ้น ดังนี้

1. มีผู้ผ่านการฝึกอาชีพเกษตรกรในพลอยได้รับวุฒิบัตรจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 93.33 ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมด 60 คน
2. ผู้ผ่านการฝึกอบรมมีงานทำ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 29
3. ผู้ผ่านการฝึกอบรมมีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพเกษตรกรในพลอยในระดับหมู่บ้านทั้ง 3 หมู่บ้าน
4. ผู้ผ่านการฝึกอบรมมีการสั่งซื้อเครื่อง อุปกรณ์เกษตรกรในพลอยไว้เป็นของตนเอง จำนวน 3 ราย
5. ผู้ผ่านการฝึกอบรมทั้ง 3 กลุ่ม ได้จัดทำโครงการขอการสนับสนุนเงินทุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล
6. ผู้ผ่านการฝึกอบรมบางส่วน มีการติดต่อขอกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มาลงทุนประกอบอาชีพเกษตรกรในพลอยในหมู่บ้าน เป็นรายบุคคล
7. ผู้ผ่านการฝึกอบรมมีรายได้เพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ก่อนการฝึกอบรมกล่าวคือ จำนวนผู้มีรายได้ระหว่าง น้อยกว่า 1,000 – 3,000 บาท/เดือน ลดลง 10 คน และจำนวนผู้มีรายได้ระหว่าง 3,001 – 6,000 บาท/เดือน เพิ่มขึ้น 10 คน ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบรายได้ก่อนและหลังของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

รายได้ก่อนการฝึกอบรม			รายได้หลังการฝึกอบรม		
ช่วงของรายได้ (ต่อเดือน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ช่วงของรายได้ (ต่อเดือน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 1,000 บาท	7	12.50	น้อยกว่า 1,000 บาท	4	7.14
1,001-2,000	29	51.78	1,001-2,000	24	42.85
2,001-3,000	13	23.21	2,001-3,000	11	19.64
3,001-4,000	4	7.14	3,001-4,000	8	14.29
4,001-5,000	2	3.57	4,001-5,000	7	12.5
5,001-6,000 ขึ้นไป	1	1.78	5,001-6,000 ขึ้นไป	2	3.57
รวม	56	100	รวม	56	100

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการอาชีพเกษตรกรในพลอย

จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรในพลอยของตำบลนาดี อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จที่อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับ ได้แก่ ความพร้อมของสถานที่ฝึกอบรม (89.25%) ความสะดวกในการเดินทางเข้าอบรม (87.50%) ผู้เข้าอบรมมีความสมัครใจเข้าอบรมด้วยตนเอง (58.93%) และมีการจัดหางานให้หลังจบหลักสูตรการอบรม (39.28%) ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จที่อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ได้แก่ การได้รับสนับสนุนด้านเงินทุน (82.14%) วิทยากรมีความรู้ในการแนะนำถ่ายทอดความรู้ดี (83.92%) การได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่า (75.00%) เครื่องมืออุปกรณ์ประกอบการฝึกอบรมมีคุณภาพและเพียงพอ (73.21%) ห้วงระยะเวลาฝึกอบรมเหมาะสม (66.07%) จำนวนวันฝึกอบรมที่เหมาะสม (66.07%) การประชาสัมพันธ์โครงการที่ดี (60.21%) และผู้เข้าอบรมมีความตั้งใจและสนใจอบรมจริงจัง (53.51%) ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละ ที่มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1. การประชาสัมพันธ์โครงการที่ดี	12 (21.43)	34 (60.71)	7 (12.5)	3 (5.36)
2. ผู้เข้าอบรมมีความสมัครใจเข้าอบรมด้วยตนเอง	33 (58.93)	23 (41.07)	0	0
3. ความพร้อมของสถานที่ฝึกอบรม	50 (89.28)	6 (10.71)	0	0
4. ความสะดวกในการเดินทางเข้าอบรม	49 (87.5)	5 (8.92)	2 (3.57)	0
5. เครื่องมืออุปกรณ์ประกอบการฝึกอบรมมีคุณภาพและเพียงพอ	11 (19.64)	41 (73.21)	4 (7.14)	0
6. ห้วงระยะเวลาฝึกอบรมที่เหมาะสม	14 (25.0)	37 (66.07)	5 (8.93)	0
7. จำนวนวันฝึกอบรมที่เหมาะสม	14 (25.0)	37 (66.07)	5 (8.93)	0

8. ผู้เข้าอบรมมีความตั้งใจและสนใจอบรมจริงจัง	9 (16.07)	30 (53.51)	17 (30.56)	0
9. มีการจัดหางานให้หลังจบหลักสูตรอบรม	22 (39.28)	18 (32.14)	16 (28.57)	0
10. วิทยากรมีความรู้ในการแนะนำถ่ายทอด ความรู้ที่ดี	2 (3.57)	41 (83.92)	7 (12.5)	0
11. การได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่า	8 (14.29)	42 (75.0)	6 (10.71)	0
12. การได้รับสนับสนุนด้านเงินทุน	10 (17.86)	46 (82.14)	0	0

ผู้มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้โครงการประสบความสำเร็จ

จากการศึกษา ผู้มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้โครงการประสบความสำเร็จในการดำเนินงานตามโครงการ การฝึกอาชีพของกระทรวงแรงงาน โครงการเจียรไนพลอย ภูมิศึกษาตำบลนาดี อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ผู้มีบทบาทสำคัญมากที่สุดคือภาคเอกชน คิดเป็นร้อยละ 89.29 รองลงมาคือ ตัวผู้เข้าอบรมเอง คิดเป็นร้อยละ 87.5 เจ้าหน้าที่ภาครัฐและผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่นตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 73.21 และ 66.07 ตามลำดับ ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็นต่อผู้มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงานตามโครงการ

ผู้มีบทบาทสำคัญ	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1. ตัวผู้เข้าอบรมเอง	49 (87.5)	7 (12.5)	0	0
2. ผู้นำชุมชน/ผู้นำท้องถิ่น	37 (66.07)	16 (28.57)	3 (5.36)	1 (1.78)
3. เจ้าหน้าที่ภาครัฐ	41 (73.21)	15 (26.79)	0	0
4. ภาคเอกชน	50 (89.29)	6 (10.71)	0	0

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการ

ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงาน พบว่า ปัญหาอุปสรรคที่อยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับได้แก่ ด้านเงินทุนสนับสนุนหลังการฝึกอบรม (89.29%) การสนับสนุนช่วยเหลือจากรัฐและเอกชนหลังการฝึกอบรม (83.93%) และด้านผลตอบแทนที่ได้รับ (78.57%) ปัญหาอุปสรรคที่อยู่ในระดับน้อย เรียงตามลำดับได้แก่ ความรู้ ทักษะพื้นฐานของผู้เข้าอบรม (83.93%) ด้านเครื่องมืออุปกรณ์ในการฝึกอบรม (75.00%) ห้วงระยะเวลาในการฝึกอบรม (60.71%) และการสนับสนุนช่วยเหลือจากรัฐและเอกชนระหว่างการฝึกอบรม (60.71%) ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็นต่อปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการ

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน	มีปัญหามาก	มีปัญหาน้อย	ปัญหาน้อยที่สุด
1. ความรู้ทักษะพื้นฐานของผู้เข้าอบรม	9 (16.07)	47 (83.93)	0
2. ด้านเงินทุนสนับสนุนหลังฝึกอบรม	50 (89.29)	6 (10.71)	0
3. ด้านเครื่องมืออุปกรณ์ในการฝึกอบรม	14 (25.0)	42 (75.0)	0
4. ห้วงระยะเวลาและระยะเวลาในการฝึกอบรม	10 (17.86)	34 (60.71)	12 (21.43)
5. การสนับสนุนช่วยเหลือจากรัฐและเอกชนระหว่างการฝึกอบรม	5 8.93	34 (60.71)	17 (30.36)
6. การสนับสนุนช่วยเหลือจากรัฐและเอกชนหลังการฝึกอบรม	47 (83.93)	4 (7.14)	5 (8.93)
7. ด้านผลตอบแทนที่ได้รับ	44 (78.57)	12 (21.43)	0

บทที่ 4

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาการดำเนินงานโครงการเจียรไนพลอยของกระทรวงแรงงาน กรณี ตำบลนาดี อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการดำเนินงาน ด้านความเป็นมา กระบวนการบริหาร โครงสร้างการบริหาร พัฒนาการของโครงการฝึกอาชีพเจียรไนพลอย 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานฝึกอบรมอาชีพการเจียรไนพลอย 3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ โครงการฝึกอาชีพการเจียรไนพลอย ประชากรในการศึกษา ได้แก่ ผู้เข้ารับการฝึกอาชีพเจียรไนพลอยในตำบลนาดี วิทยากร และเจ้าหน้าที่แรงงาน จากสำนักงานแรงงานจังหวัดหนองบัวลำภู ใช้วิธีการศึกษาแบบเชิงคุณภาพ โดยการจัดเวทีสนทนากลุ่ม และสัมภาษณ์รายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอผลการศึกษา

ผลการศึกษา

1. การดำเนินงาน พบว่า **ด้านความเป็นมา** โครงการฝึกอาชีพเจียรไนพลอยเกิดมาจากปัญหาคนวัยแรงงานว่างงาน ไม่มีฝีมือแรงงาน จังหวัดหนองบัวลำภูจึงกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด เรื่อง “ชาญตลาดทำกิน” โดยมอบหมายให้สำนักงานแรงงานจังหวัดหนองบัวลำภู เป็นหน่วยงานหลักพัฒนาฝีมือแรงงานการเจียรไนพลอย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ส่งเสริมประชาชนที่ไม่มีงานทำ ให้มีอาชีพและรายได้ โดยไม่ต้องอพยพไปทำงานทำที่อื่น 2) เพิ่มขีดความสามารถของทุนทางสังคมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 3) ตอบสนองตัวชี้วัดของจังหวัด เกี่ยวกับร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) บุคคลเป้าหมายเป็นผู้มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ปัญหาสังคมและความยากจนเชิงบูรณาการ(ส.ย.) และผู้ว่างงาน นักเรียน นักศึกษา จำนวน 830 คน แบ่งเป็น 40 รุ่น ๆ ละ 45 วัน ๆ ละ 6 ชั่วโมง ระหว่างเดือน เมษายน – กันยายน 2548 ใช้สถานที่ของอำเภอ อบต. เทศบาล หรือโรงเรียน ตามความเหมาะสม สำหรับของอำเภอสุวรรณคูหา ดำเนินการที่ตำบลนาดี 3 รุ่น/จุด 56 คน ได้แก่ บ้านโนนสำราญ หมู่ที่ 4 จำนวน 1 รุ่น 15 คน ระหว่างวันที่ 12 พ.ค. – 25 มิ.ย. 2548 บ้านราษฎร์เกษมศรี หมู่ที่ 7 จำนวน 1 รุ่น 18 คน ระหว่างวันที่ 7 มิ.ย.- 28 ก.ค. 2548 และบ้านนาดี หมู่ที่ 11 จำนวน 1 รุ่น 23 คน ระหว่างวันที่ 24 ค.ค. – 7 ธ.ค. 2548 ลักษณะของผู้เข้าอบรม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (54 คน) มีอายุระหว่าง 36 – 40 ปี (14 คน) การศึกษาประถมศึกษา (33 คน) รายได้เฉลี่ยระหว่าง 1,001 – 2,000 บาท/เดือน (29 คน) **ด้านกระบวนการบริหาร** แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การเตรียมการก่อนการฝึกอบรม ระยะที่ 2 การดำเนินงานระหว่างการฝึกอบรม และระยะที่ 3 การดำเนินงานหลังการฝึกอบรม **ด้านโครงสร้างการ**

บริหาร มีการจัดโครงสร้างในลักษณะบนลงล่าง โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บริหารสูงสุด สำนักงานแรงงานจังหวัด เป็นสำนักงานเลขานุการโครงการ มีผู้ประสานการฝึกอบรม ผู้ติดตามผลการฝึกอบรม และวิทยากรฝึกอบรมตามจุดต่างๆ ส่วนนายอำเภอและ อบต. ในพื้นที่ที่ตั้งโครงการ เป็นผู้คัดเลือกกลุ่มบุคคลเป้าหมายเข้าอบรมและอำนวยความสะดวกในระหว่างดำเนินการฝึกอบรม

ด้านพัฒนาการของโครงการ โครงการฝึกอาชีพเจียรไนพลอย ธรรมชาติ ตำบลนาดี อำเภอสุวรรณภูมิจังหวัดหนองบัวลำภู มีพัฒนาการที่สำคัญได้แก่ 1) ผู้เข้าอบรมผ่านการฝึกอบรมและได้รับวุฒิบัตรจำนวน 56 คน จากผู้เข้ารับการฝึกอาชีพทั้งหมด 60 คน 2) มีงานทำหลังการฝึกอบรม 16 คน 3) มีการจัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพเจียรไนพลอย 3 กลุ่ม สมาชิก 56 คน 4) มีการสั่งซื้อเครื่องมือ อุปกรณ์การเจียรไนพลอยเป็นของตนเอง 3 ราย 5) กลุ่มอาชีพเจียรไนพลอยทั้ง 3 กลุ่ม มีการจัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจาก อบต.นาดี 6) เมื่อเปรียบเทียบรายได้ก่อนการฝึกอบรมกับหลังการฝึกอบรม จำนวนผู้มีรายได้ระหว่าง น้อยกว่า 1,000 - 3,000 บาท/เดือน มีจำนวนลดลง 10 คน จำนวนผู้มีรายได้ระหว่าง 3,001 - 6,000 ขึ้นไป/เดือน มีจำนวนเพิ่มขึ้น 10 คน

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการฝึกอาชีพเจียรไนพลอยของตำบลนาดี อำเภอสุวรรณภูมิจังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จที่อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับ ได้แก่ ความพร้อมของสถานที่ฝึกอบรม (89.25%) ความสะดวกในการเดินทางเข้าอบรม (87.50%) ผู้เข้าอบรมมีความสมัครใจเข้าอบรมด้วยตนเอง (58.93%) และมีการจัดทำงานให้หลังจบหลักสูตรการอบรม (39.28%) ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จที่อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ได้แก่ การได้รับสนับสนุนด้านเงินทุน (82.14%) วิทยากรมีความรู้ในการแนะนำถ่ายทอดความรู้ดี (83.92%) การได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่า (75.00%) เครื่องมืออุปกรณ์ประกอบการฝึกอบรมมีคุณภาพและเพียงพอ (73.21%) ห้วงระยะเวลาฝึกอบรมเหมาะสม (66.07%) จำนวนวันฝึกอบรมที่เหมาะสม (66.07%) การประชาสัมพันธ์โครงการที่ดี (60.21%) และผู้เข้าอบรมมีความตั้งใจและสนใจอบรมจริงจัง (53.51%)

3. ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงาน พบว่า ปัญหาอุปสรรคที่อยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านเงินทุนสนับสนุนหลังการฝึกอบรม (89.29%) การสนับสนุนช่วยเหลือจากภาครัฐและเอกชนหลังการฝึกอบรม (83.93%) และด้านผลตอบแทนที่ได้รับ (78.57%) ปัญหาอุปสรรคที่อยู่ในระดับน้อย เรียงตามลำดับ ได้แก่ ความรู้ ทักษะพื้นฐานของผู้เข้าอบรม (83.93%) ด้านเครื่องมืออุปกรณ์ในการฝึกอบรม (75.00%) ห้วงระยะเวลาในการฝึกอบรม (60.71%) และการสนับสนุนช่วยเหลือจากภาครัฐและเอกชนระหว่างการฝึกอบรม (60.71%)

อภิปรายผล

การอภิปรายผลจะพิจารณาเฉพาะประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. การดำเนินงานโครงการ ผลการศึกษา **ด้านความเป็นมา** พบว่า มาจากยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดหนองบัวลำภู เรื่อง “ชาวนาฉลาดทำกิน” (จังหวัดหนองบัวลำภู, 2548) เพื่อส่งเสริม

ให้ประชาชนมีงานทำ มีรายได้ ไม่อพยพไปหางานทำที่อื่น พัฒนาศักยภาพและพัฒนาฝีมือแรงงานของผู้ใช้แรงงาน (กระทรวงแรงงาน,2548) โดยคัดเลือกกลุ่มบุคคลเป้าหมายที่มาลงทะเบียนแก้ไข ปัญหาสังคมและความยากจนเชิงบูรณาการ และผู้ว่างงาน นักเรียน นักศึกษา (กระทรวงมหาดไทย, 2546) ด้านกระบวนการบริหาร แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะเตรียมการก่อนการฝึกอบรม ระยะดำเนินงานระหว่างการฝึกอบรมและระยะดำเนินงานหลังการฝึกอบรม (คณีย์ เทียนพูน,2541) ด้านโครงสร้างการบริหาร ผู้บริหารสูงสุดคือผู้ว่าราชการจังหวัดหนองบัวลำภู สำนักงานแรงงานจังหวัดหนองบัวลำภู เป็นเจ้าภาพหลักหรือสำนักงานเลขานุการโครงการ ส่วนราชการอื่นๆที่เกี่ยวข้องเป็นผู้สนับสนุนหรือเจ้าภาพรอง มีการแต่งตั้งผู้ประสานการฝึกอบรม ผู้ติดตามผลการฝึกอบรมและวิทยากรฝึกอบรมแต่ละจุด (คณีย์ เทียนพูน,2541) ด้านพัฒนาการของโครงการ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เกิดกระบวนการเรียนรู้หลักการและเทคนิคการเจียรไนพลอย และเกิดทักษะในการเจียรไนพลอยรูปแบบต่างๆ ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพการเจียรไนพลอย จนสามารถผ่านการฝึกอบรมและได้รับวุฒิบัตรทั้งหมด 56 คน (ทิศนา แจมมณีและคณะ,2545 กองฝึกอบรม กรมการพัฒนาชุมชน, 2546 สมาคมผู้ค้าอัญมณีจังหวัดจันทบุรี,2548) ผู้ผ่านการฝึกอบรมมีการรวมกลุ่มอาชีพเจียรไนพลอย 3 กลุ่ม/บ้าน และมีการสั่งซื้อเครื่องมือ อุปกรณ์การเจียรไนพลอย 3 ราย ตลอดจนกลุ่มฯมีการจัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนจาก อบต.และกองทุนหมู่บ้าน (กรมการพัฒนาชุมชน,2543) นอกจากนั้นยังพบว่า หลังการฝึกอบรมผู้ผ่านการฝึกอบรมที่มีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้น จำนวน 10 ราย อาจสืบเนื่องมาจากความต้องการจ้างแรงงานของสมาคมผู้ค้าอัญมณีจังหวัดจันทบุรีและความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการที่มีต่อแรงงานที่ผ่านการฝึกอาชีพจากกระทรวงแรงงาน

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการฝึกอาชีพเจียรไนพลอยของตำบลนาดี อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จที่อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับ ได้แก่ ความพร้อมของสถานที่ฝึกอบรม ความสะดวกในการเดินทางเข้าอบรม ผู้เข้าอบรมมีความสมัครใจเข้าอบรมด้วยตนเอง และมีการจัดหางานให้หลังจบหลักสูตรการอบรม (คณีย์ เทียนพูน,2541 ปาริชาติ วลัยเสถียรและคณะ,2546 ชูวัฒน์ วุฒิเมธี,2543 บัญชร แก้วส่อง,2539) ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จที่อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ได้แก่ การได้รับสนับสนุนด้านเงินทุน วิทยากรมีความรู้ในการแนะนำถ่ายทอดความรู้ดี การได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่า เครื่องมืออุปกรณ์ประกอบการฝึกอบรมมีคุณภาพและเพียงพอ ห่วงระยะเวลาฝึกอบรมเหมาะสม จำนวนวันฝึกอบรมที่เหมาะสม การประชาสัมพันธ์โครงการที่ดี และผู้เข้าอบรมมีความตั้งใจและสนใจอบรมจริงจัง (เสนห์ โสดาวิชิต,2543 สุรพล กาญจนจิตรราและประภาส ศิลปรัศมี,2539 กอบแก้ว จันทร์ดี,2539 กองฝึกอบรม กรมการพัฒนาชุมชน,2546 ศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขตที่ 1, 2546)

3. ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงาน พบว่า ปัญหาอุปสรรคที่อยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านเงินทุนสนับสนุนหลังการฝึกอบรม การสนับสนุนช่วยเหลือจากภาครัฐและเอกชนหลังการฝึกอบรม และด้านผลตอบแทนที่ได้รับ ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจาก ภายหลังจากการฝึกอบรมใหม่ๆ ผู้

ผ่านการอบรมต้องการได้รับการช่วยเหลือ สนับสนุนอย่างค้ำเนื่องจากภาครัฐและเอกชนทันที ซึ่งถ้าหากต้องการช่วยเหลือด้านเงินทุนจากภาครัฐจะต้องปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ ที่ต้องใช้เวลาสักระยะหนึ่งก่อน ปัญหาอุปสรรคที่อยู่ในระดับน้อย เรียงตามลำดับได้แก่ ความรู้ ทักษะ พื้นฐานของผู้เข้าอบรม ด้านเครื่องมืออุปกรณ์ในการฝึกอบรม ห้วงระยะเวลาในการฝึกอบรม และการสนับสนุนช่วยเหลือจากภาครัฐและเอกชนระหว่างการฝึกอบรม ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากระยะเวลาการฝึกอบรม 45 วัน อาจทำให้ผู้เข้าอบรมยังไม่เกิดทักษะ ความชำนาญในขั้นที่ต้องการหรือคาดหวังไว้ และเครื่องมือ อุปกรณ์การฝึกอบรมไม่ครบทุกคน(1 คน/ 1 ชุด) สำหรับเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง อาจไม่สามารถที่จะอยู่ประจำทุกวันในระหว่างการฝึกอบรม ยกเว้นวิทยากรฝึกอบรมที่ จะต้องอยู่ตลอดการฝึกอบรม

ข้อเสนอแนะ

เมื่อพิจารณาจากผลการศึกษาอย่างละเอียดแล้ว ผู้ศึกษาขอให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. กระทรวงแรงงาน โดยสำนักงานแรงงานจังหวัดหนองบัวลำภู ควรนำเอาผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการจัดหลักสูตรการฝึกอาชีพเจียรไนพลอยหรืออาชีพอื่นๆ ค่อยไปให้สอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพของพื้นที่
2. จังหวัดหนองบัวลำภู ควรมองหาอาชีพที่ประชาชนมีพื้นฐานอยู่บ้างแล้วและมีทรัพยากรหรือวัตถุดิบอยู่ในพื้นที่บ้างแล้ว และควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนค้ำเนื่องจากการฝึกอบรมไว้ในโครงการฝึกอบรมด้วย
3. การบริหารการฝึกอบรม ควรให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและยึดผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้
4. ควรมอบหมายให้หน่วยงานในระดับตำบลและอำเภอ เป็นผู้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือกลุ่มอาชีพเจียรไนพลอยต่อไป
5. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นในชุมชน ภายหลังจากการดำเนินงานตามโครงการฝึกอาชีพเจียรไนพลอย

บรรณานุกรม

- กระทรวงมหาดไทย.(2546). แนวทางการจดทะเบียนเพื่อแก้ไขปัญหาสังคมและความยากจนเชิงบูรณาการ.กรุงเทพฯ: บริษัทไร่ไทยเพรส จำกัด.
- กระทรวงแรงงาน. (2548) แผนยุทธศาสตร์กระทรวงแรงงาน พ.ศ. 2548-2551 . กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ .
- กรมการพัฒนาชุมชน . (2543). รูปแบบการดำเนินงานเชิงธุรกิจของกลุ่มอาชีพพัฒนาชุมชน . กรุงเทพฯ : บริษัท เพาเวอร์พรีน จำกัด .
- กองฝึกอบรม กรมการพัฒนาชุมชน.(2546). คู่มือการสร้างและพัฒนาหลักสูตร.กรุงเทพฯ: หจก.บางกอกบล็อก
- กอบแก้ว จันตรีดี. (2539). การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของกลุ่มอาชีพ. กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
- จังหวัดหนองบัวลำภู. (2548). ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ . ขอนแก่น: สิริภักษ์ออฟเซ็ท. ชาติชาย ณ เชียงใหม่ . (2542) . เอกสารประกอบการสัมมนา ทฤษฎีใหม่ในแง่ของการบริหารการพัฒนา . กรุงเทพฯ ฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ .
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. (2542). ธุรกิจชุมชน : เส้นทางที่เป็นไปได้ . กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- คนัย เทียนพุด.(2541). กลยุทธ์การพัฒนาคนแก้ไขปัญหาความยากจนนักฝึกอบรม. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์บุ๊กแบงก์
- ทิตนา แชนมณีและคณะ.(2545).กระบวนการเรียนรู้ ความหมาย แนวทางการพัฒนาและปัญหาข้อใจ. กรุงเทพฯ ฯ : บริษัทพัฒนาคุณภาพชีวิต (พ.ว.) จำกัด,
- บัญญัติ แก้วส่อง. (2531). รูปแบบสังคม-จิตวิทยาสำหรับการอธิบายการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนา. กรุงเทพฯ ฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร .
- ปาริชาติ วลัยเสถียรและคณะ.(2546). กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2 : กรุงเทพฯ ฯ : อูษาการพิมพ์,
- สุวรรณ วุฒิเมธี. (2534). จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ . กรุงเทพฯ ฯ : บพิศการพิมพ์.
- ศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขตที่ 1.(2546).กรณีศึกษาเรื่องผลิตภัณฑ์จักสานโบราณ หมู่ที่ 1 ตำบลวังม่วง อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น. สระบุรี: บริษัทโรงพิมพ์ปากเพรียงการช่าง จำกัด.
- สมาคมผู้ค้าอัญมณีจังหวัดจันทบุรี.(2548). เอกสารประกอบการฝึกอบรมการเจียรไนพลอย. (เอกสารอัดสำเนา)

- สำนักงานสถิติจังหวัดหนองบัวลำภู. (2547) **สรุปผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรจังหวัดหนองบัวลำภู ไตรมาสที่ 1** (มกราคม - มีนาคม 2547) (เอกสารอัดสำเนา).
- สำนักงานสถิติจังหวัดหนองบัวลำภู. (2547) **สรุปผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรจังหวัดหนองบัวลำภู ไตรมาสที่ 2** (เมษายน - มิถุนายน 2547) (เอกสารอัดสำเนา).
- สำนักงานสถิติจังหวัดหนองบัวลำภู. (2547) **สรุปผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรจังหวัดหนองบัวลำภู ไตรมาสที่ 3** (กรกฎาคม - กันยายน 2547) (เอกสารอัดสำเนา).
- สำนักงานสถิติจังหวัดหนองบัวลำภู. (2547) **สรุปผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรจังหวัดหนองบัวลำภู ไตรมาสที่ 4** (ตุลาคม - ธันวาคม 2547) (เอกสารอัดสำเนา).
- สมชัย คำเพาะ. (2543). **ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดขอนแก่น.ขอนแก่น**
- เสรี พงศ์พิศและวิจิต นันทสวัสดิ์. (2545). **แผนแม่บทชุมชน ประชาพิสัยและพัฒนา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ปัญญาไทย**
- เสน่ห์ โสดาวิจิต (2543) **ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร กรณีศึกษา กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ้งควาศ อำเภอละแม จังหวัดชุมพร. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ :สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ .**
- สุรพล กาญจนะจิตรา และประภาส ศิลปรัศมี (2529) **ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มอาชีพ กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.**